दूर त्या तिथे

(गंध-सुगंध यावरील काव्यसंग्रह - भाग २)

रचना

डॉ. मंजूषा कुलकर्णी

(साहित्य अकादमी पुरस्कारप्राप्त लेखिका, कवयित्री)

मंजुभारती प्रकाशन

पुणे

दूर त्या तिथे (गंध-सुगंध यावरील काव्यसंग्रह - भाग २)

रचना : डॉ. मंजूषा कुलकर्णी
(साहित्य अकादमी पुरस्कारप्राप्त लेखिका, कवयित्री)
साकेत / २५, जयवंत पालकर मार्ग,
पोद्दार रुग्णालयासमोर वरळी, मुंबई - ४०० ०३०.
भ्रमणध्वनी - ९०८२१६१५२४, ९८२२८३९४९१
Email : drmangushak@gmail.com

कायमस्वरूपी पत्ता : २३१, समर्थ अलंकार, फ्लॅट-२,
कवितांच्या बागेसमोर, ज्योतीनगर,
छत्रपती संभाजीनगर - ४३१ ००५.

प्रकाशक : सौ. उल्का मंगेश कुलकर्णी
मंजुभारती प्रकाशन
'अे' ५०४, महालक्ष्मी पॅलेस,
वेंकटेश शर्विल सोसायटी समोर,
सी.एन.जी. पंपासमोर, पारी कंपनी चौक,
नऱ्हे, पुणे - ४११०४१.

प्रथम आवृत्ती : मार्गशीर्ष शु. ३, शके १९४७
रविवार, दि. २३ नोव्हेंबर, २०२५

अक्षर जुळवणी : सौ. अनिता विनायक भालेराव
क्रिएशन,
जयश्री, १-एन, सेक्टर ए, एन-१,
सिडको, छत्रपती संभाजीनगर - ४३१००३.
भ्रमणध्वनी - ९४२३३ ९६८८१

मुद्रक : स्टार कॉपीयर्स प्रायव्हेट लिमिटेड
कुमठेकर मार्ग, सदाशिव पेठ, पुणे ३०

ISBN : 978-81-995633-4-6

सर्वाधिकार : © लेखिकेच्या स्वाधीन

किंमत : **₹ १५०/-**

सर्व रसिकवरांना
सादर समर्पण...

मनोगत

'दूर त्या तिथे' हा काव्यसंग्रह लिहिताना मी एक गोष्ट सतत अनुभवत होते. अंतर हे कधीच पूर्णतः बाहेरचं नसतं; ते अंतर्मनात असतं. काही लोक जवळ असूनही दूर असतात, आणि काही दूर असूनही जवळ राहतात. हा विरोधाभास मला नेहमीच मोह घालत आला. आणि मग एका क्षणी मला जाणवलं. या अंतरांना पकडण्याचा सर्वात सुंदर मार्ग म्हणजे सुगंध.

सुगंधाला अंतर नसतं. तो वाऱ्याच्या एका झुळुकीने दूरवरून येतो आणि क्षणात आपल्याजवळ विसावतो. हा गूढ प्रवास माझ्या मनाला खोलवर भिडला. म्हणूनच या संग्रहाची बीजं 'सुगंध' आणि 'अंतर' यांच्या संयोगातून रुजली.

काही सुगंध मला बालपणात घेऊन गेले. जुन्या घराच्या चुलीवरील हलका धुरकट वास आजही तितकाच जिवंत आहे. काही सुगंध मला माझ्या प्रियजनांपर्यंत घेऊन गेले. जसे आईच्या साड्यांचा मंद, उबदार गंध. काही सुगंध अशा व्यक्तींची आठवण करून गेले ज्या आज जवळ नाहीत, पण त्यांचा वास मनात चिरंतन कोरलेला आहे. अशा प्रत्येक गंधाने माझ्या अंतराऱ्यातून एक कविता उमलत गेली.

या संग्रहातील प्रत्येक कविता ही माझ्यासाठी एका 'दूरच्या प्रदेशाची' कधी भूतकाळाची, कधी भविष्याची, कधी स्वप्नांची, कधी अदृश्य वेदनेची भेट आहे. मी अनेकदा जाणवलं की आपण ज्या गोष्टी गमावल्या आहेत, त्यांना आपल्यापर्यंत पोचवण्याचं काम सुगंध सहजपणे करतो. काही वास मनाला वेदना देऊन जातात. जसे एखाद्या जुन्या नात्याचा शेवट झाल्यानंतरही रेंगाळणारा हलका सुवास. काही वास मनाला शांत करतात जसे पहाटेची अनामिक सुगंधित हवा.

या संग्रहात मी अंतरांशी संवाद साधला. अंतर जे दिसत नाही, पण मनाला थांबवतं. अंतर जे शब्दांमध्ये व्यक्त होत नाही, पण गंधात सामावून जातं. अंतर जे

आपल्याला मोठं करतं. अंतर जे आपल्याला स्वतःशी आणखी जवळ आणतं. प्रत्येक कवितेमागे एक वास्तविक, स्पर्शणीय अनुभव दडलेला आहे. काहीवेळा मी एका झाडाखाली उभी राहून त्याच्या सावलीत मिसळलेल्या सुगंधातून कविता लिहिली. काहीवेळा एखाद्या दुरावलेल्या क्षणाने माझं मन गाठलं, आणि त्या क्षणाचा मंद, संवेदनशील गंध ओळीत उतरला. काहीवेळा एखादा वारा एखाद्या अप्रत्यक्ष व्यक्तीचा गंध घेऊन आला आणि मी न सांगता येणाऱ्या ओढीने भारावले.

या संग्रहाची रचना म्हणजे माझ्या मनातील अंतरांना मी दिलेलं रूप आहे. माझ्या दूर गेलेल्या क्षणांना परत बोलावण्यासाठी, माझ्या जवळ राहिलेल्या आठवणींना जपण्यासाठी, माझ्या हरवलेल्या भावनांना पुन्हा ओळखण्यासाठी मी शब्दांच्या या बोटीतून प्रवास केला आणि ते शब्द सुगंधाच्या ओघात वाहत जात राहिले.

मी हा संग्रह वाचकाला एक निमंत्रण म्हणून देते. दूरच्या गोष्टींना घाबरू नका. अंतराला रिक्तता समजू नका. त्यातही एक सुगंध आहे. एक ओढ आहे. एक स्पर्श आहे. एक निःशब्द आवाज आहे. त्या आवाजाला ऐकलात, त्या सुगंधाला अनुभवलात, तर तुम्हाला जाणवेल की दूर असणं म्हणजे हरवणं नाही; दूर असणं म्हणजे अजूनही उरलेली एक ओढ.

डॉ. मंजूषा कुलकर्णी

प्रस्तावना

मनुष्याचा अनुभवविश्व हा नेहमीच द्वंद्वात्मक असतो. जवळ आणि दूर, मिळणं आणि हरवणं, सुगंध आणि सावली, आशा आणि धूसरता, उंबरठा आणि क्षितिज. ‘दूर त्या तिथे’ हा काव्यसंग्रह या द्वंद्वाचीच एक नाजूक, अतीसूक्ष्म, पण अत्यंत अर्थगर्भ यात्रा आहे. सुगंधाच्या आधारे स्मृती शोधणं, गंधाच्या माध्यमातून अंतर ओळखणं, आणि वासाच्या स्पंदनांतून ‘दूरच्या’ जाणिवेला पकडणं ही प्रक्रिया तितकीच काव्यात्मक, तितकीच मानवी आणि तितकीच गूढ आहे. या संग्रहाचा वाचनप्रवास म्हणजे जणू आपल्याला दुरावलेल्या क्षणांची, हरवलेल्या आठवणींची आणि अजूनही येण्याची वाट पाहणाऱ्या भविष्याची गंधरसातीत भेट घडवणारा एक अनुभव.

‘दूर’ म्हणजे फक्त भौगोलिक अंतर नव्हे. तो काळाचाही असू शकतो, स्मृतीचाही, भावनांचाही, नात्यांच्या धूसर छायांचाही. या संग्रहात ‘दूर’ हा शब्द एक वेगळंच जीवन धारण करतो. तो गंधासारखा अदृश्य आहे आणि तरीसुद्धा जाणवण्याइतका प्रभावी आहे. कवीने या संग्रहात सुगंधाच्या माध्यमातून या ‘दूर’ प्रदेशांची जी निर्मिती केली आहे, ती विलक्षण कल्पक, सूक्ष्म आणि अनुभूतीप्रधान आहे.

काही कविता वाचताना असे वाटते की वारा येऊन आपल्याला कुठेतरी दूरच्या प्रदेशातील गंध देऊन जातो. ज्या प्रदेशाची आपण कदाचित भेटही घेतली नसते, तरी मनाला त्या जागेचं एक हलकं चित्र उमटतं. काही कविता जुन्या आठवणींच्या दुरावलेल्या वासांना जागृत करतात. जसे आजीच्या घराच्या धुरकट चुलीचा मंद दर्प, किंवा एखाद्या जुन्या पुस्तकाच्या पानांमधून उठणारा विस्मृतीचा गंध. काही कविता भविष्यातल्या वाटांवरचे अज्ञात सुगंध दाखवतात. अद्याप न उमललेल्या फुलांचा, न भेटलेल्या व्यक्तींचा, न घडलेल्या क्षणांचा.

या संग्रहातील सर्वात मोहक पैलू म्हणजे येथील सुगंध हे स्थिर नाहीत; ते प्रवास करतात. एक गंध जागेवरून वेळेत जातो, वेळेतून भावनेत उतरतो, आणि

भावनेतून कवितेत स्थिरावतो. ही स्पंदने पकडण्याची कला अत्यंत दुर्मिळ असते. सुगंध हा संवेदनांतील सर्वात हलका, सर्वात अदृश्य, पण सर्वात प्रभावी घटक. त्याला शब्दात पकडण्यासाठी फक्त जाण नाही, तर अंतर्मुख संवेदनांची शिस्त, सूक्ष्म भावदृष्टी आणि शब्दांच्या विश्वातील प्रगल्भता आवश्यक असते. या संग्रहात या तिन्हींचा विलक्षण संगम दिसतो.

'दूर त्या तिथे' या शीर्षकातच एक तगमग दडलेली आहे. जवळ नसलेल्या पण जवळ राहिलेल्या गोष्टींची. कवी या संग्रहात आपल्याला एकाच वेळी दोन ठिकाणी राहायला लावतो. जिथे आपण आहोत आणि जिथे आपण 'असतो', पण पोहोचत नाही. सुगंध हे या दोन क्षेत्रांना जोडणारे अदृश्य सेतू ठरतात. निसर्गाच्या प्रत्येक ऋतूला एक गंध असतो. त्यातून ऋतूचा अंतर प्रवास होत राहतो. उन्हाळ्याचा उष्ण, गरम मातीचा वास दूरच्या पावसाची चाहूल करून जातो. पावसाचा सुगंध दूरच्या बालपणाच्या दारावर उभा करतो. शरदातील परतीच्या पक्ष्यांचा मंद हवेसारखा वास आपल्याला दूरच्या समुद्राची ओढ देतो. या सर्व गंध-प्रवासांतून कवीने एक भावार्थ उलगडला आहे. 'जीवन हे नेहमीच दूर आणि जवळ यांच्यामधलं गंधमय श्वासचक्र आहे.'

काही कविता विरहाच्या सुगंधावर आधारलेल्या आहेत. प्रिय व्यक्ती नजरेसमोर नसली तरी तिचा वास आपल्या अंतर्मनात रेंगाळत राहतो. हा वासच त्या व्यक्तीचे 'दूर त्या तिथे' असणे सांगतो. काही कविता अनामिक ओढीच्या सुगंधाने न्हालेल्या आहेत. ज्या ओढीला नाव नसते, स्वरूप नसते, पण एक मंद सुवास असतो, जो आपल्याला सतत कुठेतरी बोलावतो. प्रेमातील जवळीकालाही कधी कधी एक अंतर असतं. कारण मन माणसाच्या शरीरापेक्षा बरेच दूर प्रवास करीत असतं. या सूक्ष्म अंतरांना गंधाच्या साहाय्याने मांडण्याची कवीची क्षमता अत्यंत दुर्लभ आहे.

या संग्रहातील भाषा अत्यंत संगीतप्रधान, मंदगती आणि लयबद्ध आहे. येथे शब्द फक्त 'लिहिले' गेले नाहीत; ते 'श्वासले' गेले आहेत. प्रत्येक ओळ एक लांब श्वास घेतल्यासारखी जिथे प्रवेश गंधाचा, प्रवास भावनेचा, आणि विसावा स्मृतीचा. काही कविता इतक्या शांत आहेत की वाचताना मनात हवा हलक्या आवाजात फिरतेय असं वाटतं. काही कविता धुक्यासारख्या क्षणात दिसणाऱ्या, क्षणात विरघळणाऱ्या. काही कविता प्रकाशकिरणांसारख्या दूरवरून येणाऱ्या, पण

मनात पोहोचल्यावर उबदार करणाऱ्या. ‘दूर’ या संकल्पनेचा काव्यात्मक शोध हा सोपा नाही. कारण अंतर हे कधी मोजता येत नाही. कधी मनात कमी जागा असूनही व्यक्ती दूर जाते, तर कधी हजारो मैलांचे अंतर असूनही गंध एखाद्या व्यक्तीला आपल्याजवळ आणतो. कवी हा गुंता सुगंधाच्या अवकाशातून सहज उलगडतो. तो सुगंधांना अंतरांची भाषा देतो. गंधांद्वारे हरवलेल्या क्षणांना पुनरुज्जीवित करतो. आणि मग एक अशी कविता जन्माला येते जिच्यात दूरच्या ओढीतही जवळिकीची ऊब असते.

ज्येष्ठ लेखक म्हणून मला या संग्रहात सर्वाधिक आवडलेली गोष्ट म्हणजे येथील सुगंध हे केवळ निसर्गाचे नाहीत; ते भावनांचेही आहेत. भीतीला एक वास असतो; अपराधीभावाला एक धूसर दर्प असतो; उबदारतेला एक मंद सुवास असतो; आठवणींना एक काळजाला चटका देणारा गंध असतो. कवीने या मानसशास्त्रीय गंधांना ज्या पद्धतीने कवितेत स्थान दिले आहे, ते मराठी काव्यविश्वातील एक अद्वितीय प्रयोग म्हणावा लागेल.

हा संग्रह वाचताना वाचकाला आपलेच काही ‘दूरचे’ प्रदेश उघडू लागतात. काही विसरलेल्या वाटा आठवतात. काही अनामिक तगमगी पुन्हा प्रकट होतात. काही जुन्या चिट्ठ्या, जुनी सुगंधित वस्त्रे, काही व्यक्ती, काही घराचे कोपरे, काही संध्याकाळी, काही वारे सगळं पुन्हा एकदा हलक्याशा गंधात जिवंत होतं. सुगंध हे खरं तर स्मृतीचे सर्वात अचूक दूत असतात. त्या दूतांनी या कवितांतून इतका सुंदर प्रवास केला आहे की वाचकाला हा संग्रह कधी संपतो हे जाणवणारही नाही.

शेवटी, एक गोष्ट नक्की म्हणता येईल ‘दूर त्या तिथे’ हा काव्यसंग्रह म्हणजे सुगंधातून अंतर समजण्याची, अंतरातून भावना समजण्याची, आणि भावनेतून जीवनाच्या गूढ नकाशाची ओळख करून देण्याची एक सखोल सौंदर्ययात्रा आहे. अशी यात्रा फक्त संवेदनशील, सूक्ष्म आणि अनुभूतीशील हृदयच घडवू शकतं.

हा संग्रह केवळ वाचला जाण्यासाठी नाही; तो अनुभवला जाण्यासाठी आहे.

श्रीमती. दीपाली केळकर
दूरदर्शन वृत्तनिवेदिका
मुंबई

अनुक्रमणिका

१) आजही जेंव्हा
पाहतो सुरंगी ... १३
२) काट्यातल्या गुलाबा रे ... १४
३) हातातल्या गुलाबाने ... १५
४) सुंदर जीवन सुंदर लोचने ... १६
५) मोहित वेळ ही करते ... १७
६) जगणे सुंदर व्हावे ... १८
७) रीत कशी मोगऱ्याची ... १९
८) अशी पहावी
जरा बकुळी ... २०
९) जुळती रे कैसी ही नाती ... २१
१०) प्रीतभाव उन्नेम ... २२
११) माझी सोशिक शेवंती ... २३
१२) शब्द येती सोबतीला ... २४
१३) फुलाफुलांवर पडोत पाय ... २५
१४) तुझे हळवेसे माझे होणे ... २६
१५) कधीच नाही ना ... २७
१६) जन्म माझा शब्द वेडा ... २८
१७) फुलराण्यांनो सांगा ... २९
१८) तूच संजीवनी ... ३०
१९) वसुंधरा यौवनात ... ३१
२०) सखे तू...
सोनचाफ्याची खणी ... ३२
२१) तुझा हात हाती
सखे राधिके ग ... ३३
२२) रेखा नव्या उमटल्या ... ३४
२३) प्रीतशिल्पाच्या लेण्या ... ३५
२४) प्रेम मुखर होते ... ३६
२५) पारिजातका अभिजातका ... ३७
२६) शोनुली गोडुली
बाहुली ... ३८
२७) फुलोरा फुलांचा ... ३९
२८) तू सोबती असताना ... ४०
२९) बघ कृष्णा
मी सूर छेडिते ... ४१
३०) वसंतातली वसंतगाणी ... ४२
३१) सुमन जुई ... ४३
३२) मन उगाच होतं हळवं ... ४४
३३) ह्दयात राहता चाफा ... ४५
३४) तूच मनाचा दिलासा ... ४६
३५) हातात मोगऱ्याच्या ... ४७
३६) धुंद मोगऱ्याची धुंदी ... ४८
३७) राधे तुझाच श्याम ... ४९
३८) मी क्षितिजास
लांघतो ना ... ५०
३९) बेभान नको
होऊस तू फार ... ५१
४०) पाऊसधारा ओलित वारा ... ५२
४१) प्रेम उतरले हवे हवे ... ५३
४२) किती पावसाळे हे यावे ... ५४
४३) उत्सव रम्य पहावा ... ५५
४४) जन्म मिळो
मज फुलाफुलांचा ... ५६
४५) प्रियतमा मी खुलली ... ५७
४६) तव आठवांच्या फुलांना ... ५८
४७) तू अशी सुंदरी
मनु मंजिरी ... ५९

४८) पुन्हा पुन्हा मोगऱ्यात दिसशी ... ६०
४९) पागोळ्यांचा नाद झरे ... ६१
५०) तुझा चेहरा जणु मोगरा ... ६२
५१) आली पहाट सुंदर ... ६३
५२) गंध अलौकिक पारिजातकी ... ६४
५३) माझ्या मनाच्या कुपीत ... ६६
५४) सखे वाटतेस नवी ... ६७
५५) सजण्या सजती फुलवंती ... ६८
५६) ती पूर्णाकृती होईल ना ... ६९
५७) तुला वाहते कुसुमी वेणी ... ७०
५८) दरवळाया लागली ही शांतता ... ७१
५९) अव्यक्त शब्द येती ... ७२
६०) जीव ज्योतीने उजळत जावे ... ७३
६१) फुलासारखे फुलायचे की ... ७४
६२) तरी आसमंती गंध माझे ... ७५
६३) कुणी जरासे हळवे व्हावे ... ७६
६४) तिची दिवाळी ऋतूऋतूंची ... ७७
६५) प्रीत पाडवा भेट तुला घे ... ७८
६६) जगता जीवनगाणे ... ७९
६७) जितके जगणे उजळ उजळणे ... ८०
६८) चला सावरू दिवाळी ... ८१
६९) तुझ्याचसाठी भावफुलांचा... ८२
७०) ओसंडून वाहते मंजूषा ... ८३
७१) वाट रेशमी रेख ना ... ८४
७२) राधा संपली नाहीच ... ८५
७३) जगणे ते खरे ... ८६

(१)

आजही जेंव्हा पाहतो सुरंगी

मन का अडकून पडते
सुरंगीत हे माझे
तो काळ सुगंधित सुंदर
आजही हृदयी साजे

उंच कुठे त्या विशाल तरुवर
इवली इवली सुमने
गोड मधुरशा सुवासात जी
धुंद आपुली मने

रंग कांचनी पिवळा पिवळा
स्पर्श मुलायम होई
आजही माझे काळीज सखये
गजऱ्यात सुरंगी होई

किती रमलेला काळ तो होता
मी तू प्रीत भरलेले
तिथेच कोण्या कवीस होते
गीत अमर स्फुरलेले

आजही जेंव्हा पाहतो सुरंगी
आठव होते ताजी
कशी होतसे सखे तू माझी
अनूनयाला राजी

दि.०६/११/२०२४
रात्री ११.५८ वा.

(२)
काट्यातल्या गुलाबा रे

गुलाबाच्या फुला
कसे सांगू राजा तुला
सखी मनामध्ये घर
करू दे न मला

तुझ्या मदतीने तिचे
जिंकावे हृदय
नव्या नव्या प्रीतीचा रे
व्हावा की उदय

राग रुसवे की प्रेम
तुझ्या सोबतीने
वाढू दे रे ओढ आमची
वाऱ्याच्या गतीने

तुझा रंग तुझा गंध
तुझा छंद गोड
दोघांमध्ये तुझ्यामुळे
बंध तो अजोड

काट्यातल्या गुलाबा रे
दुःख तुझ्या तळी
तरी सुखा वाटतोस
फूल की कळी
असशी फूल की कळी

दि.११/११/२०२४
सकाळी ०९.४२ वा.

(३)
हातातल्या गुलाबाने

हातातल्या गुलाबाने
मोगऱ्याला खुणावले
गंधाने धुंद वारे
परिमळ दुणावले

तिच्या केशकलापात
गजऱ्याची वीण
गुलाबाची खोवण
ती रूपगर्विण

कपोलांचे स्पर्श तिच्या
जणू पाकळ्या
उमलून सहवासी
तिच्या येती कळ्या

गाणे कुणीतरी गाते
धुंद धुंद सूर
तिच्या ओढीलागी
माझ्या हृदयाला पूर

रंग तिचा गोरा गोरा
अंग चंदनाचे
गुलाबाचे स्पर्श तिचे
गीत स्पंदनांचे

सांगा तिला कुणीतरी
झुरतो मी इथे
देह मजजवळी परी
मन तिच्या तिथे

दि.१३/११/२०२४
रात्री ११.३४ वा.

(४)
सुंदर जीवन सुंदर लोचने

आकाशातील रंग मोहिनी
उतरून येते जेव्हा भूवरी
जलाशयातील प्रतिबिंबाने
मोहित होते तीच तियेवरी

मीच आहे का इतकी माधुरी
मीच सुंदरी प्रश्न पडे
तिच्या भोवती गोड गोडुले
फिरते कोडे असेच घडे

उमलून आल्या कळ्या हासल्या
पाकळ्यात निज खळ्या पहा
आणि परागांच्या सुरभीने
सुगंध वेडा करी अहा !

जळात उठती नाजूक लाटा
भेटून वाटा शोधू जरा
वृक्ष डोलतो आनंदाचा
मधोमध जीवनी खरा

त्या मेघांच्या मालेवरती
आशा आकांक्षा राहती
सुंदर जीवन सुंदर लोचने
चित्र सुखाचे जे पाहती

दि.१७/११/२०२४
रात्री ११.५३ वा.

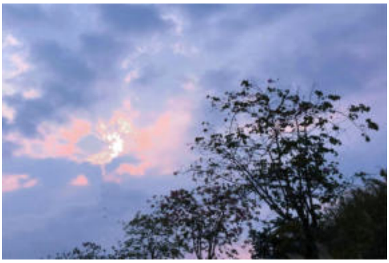

(५)
मोहित वेळ ही करते

पहाट होता मनात जागे
नव्या युगाची आशा
दिवस वेगळा नव्या दमाचा
नवी प्राचीवर उषा

आकाशातील रंग सांगती
काहीतरी नव्याने
खगही सुंदर घेत भराऱ्या
किलबिल गाती गाणे

दिनकर येतो उगवून आता
लाल केशरी थोडा
दौडत जाईल त्याच्यासंगे
दिवसरूपी हा घोडा

पानाफुलांना जागवून ही
सकाळ तरतरी देते
उठा उठा हो सकळिक आता
जगणे नवे ती देते

कसे सांगावे हवेत अत्तर
कोण सकाळी भरते
सुगंध नाना भुलवुनी मना
मोहित वेळ ही करते
मोहित वेळ ही करते

दि. २०/११/२०२४
सकाळी ०६.३९ वा.

(६)
जगणे सुंदर व्हावे

असतील नसतील रसिक कुणी कुठे
आम्ही उमलतो आमुचे
हसणे, फुलणे, गंध उधळणे
चाले आमुचे आमुचे

रंग कोणते कुणा लाभतील
द्वेष ना येतो सुमनी
संग केवढा सुंदर असतो
हर्ष उफाळे उन्मनी

हलक्या हलक्या येतील झुळुका
डोलून द्यावे अंग
गाणे गाईल वारा जेंव्हा
हळूच व्हावे दंग

कुठे पोचणे की इथेच सुकणे
कुणा न माहीत काही
तरीही चिंता मनास वेड्या
सतावीत त्या नाहीत

हासून घ्यावे मनमोकळे
डोलून बोलून घ्यावे
जगण्यासाठी काय हवे मग
जगणे सुंदर व्हावे
ऐसे जगणे सुंदर व्हावे

दि.२७/११/२०२४
रात्री १०.४९ वा.

(७)

रीत कशी मोगऱ्याची

हसून उमलत्या मोगऱ्याला
कसे सांगावे दुःख
विरहामध्ये अजून वाढते
प्रिया भेट रुख रुख

त्याला काही माहीत नाही
गंध वेडावतो
प्रिया दूरवर जीव खालीवर
किती तो भंडावतो

वर तापती झळा उन्हाच्या
आत आग विरहाची
तशात उमलून डोलून जातो
रीत कशी मोगऱ्याची

तिच्या कुंतली विराजताना
कर माझे गंधाळती
कितीकितीदा मने नव्याने
सौंदर्यी भाळती

नको हसू तू गोड एवढे
ऐक जरा मोगऱ्या
क्षणास करशील दोघांमधल्या
धुंद सुरभीने साजऱ्या

दि.३०/११/२०२४
०६.३४ वा.

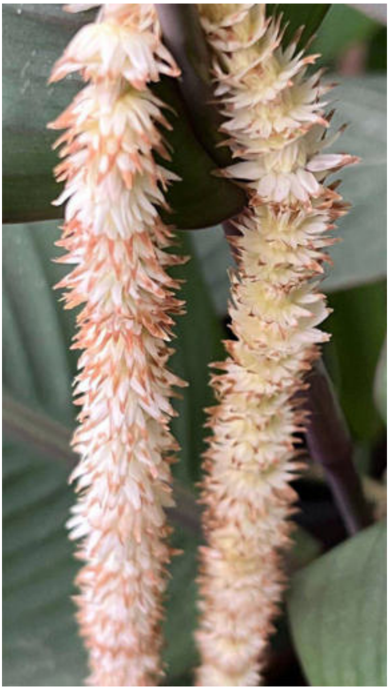

(८)
अशी पहावी जरा बकुळी

कुठून आणली नाजूक बकुळी
हार मधुर गोवला
सान कुडी इवली इवली
स्पर्श तिचा कोवळा

श्रीकृष्णाच्या गळ्यात पडली
रंग सावळी बकुळी
पारिजातका सोडून घेतो
श्याम सुंदर बकुळी

गंधाचे हो काय पुसावे
मंद सुगंध दरवळ
फुलली अथवा सुकली तरोही
भुलवून जातो परिमळ

कुठून निर्मितो इतुकी सुमने
हळवी हळवी रसिकवर मने
लाजून रहाते दूर दूरशी
वेडी बकुळी मना लपवणे

अशी पहावी जरा बकुळी
स्मरता स्मरता तिची ती खळी
प्रिया तर माझी इतुकी नाजूक
तनु वेलीवर वदन सदन कळी

दि.०३/१२/२०२४
रात्री ११.१८ वा.

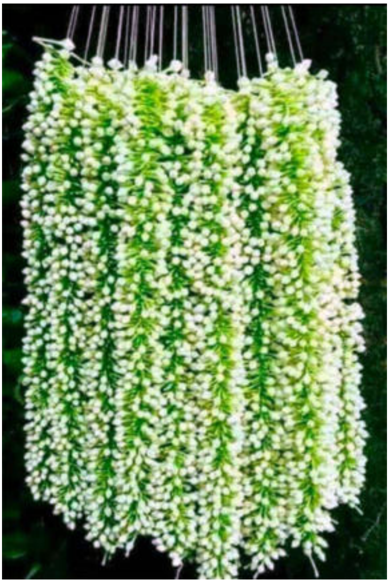

(९)
जुळती रे कैसी ही नाती

सांग वेड्या मोगऱ्याला
दरवळू नको सांजसमयी
भेटीलागी आस जीवा
कळवळू नको शांत समयी

तीऽऽ तिथे बघ दूर आहे
पापणीला पूर आहे
भावनांनी जड झाला
आज माझा ऊर आहे

तू असा दिसलास कोठे
गंध कोशी भासते ती
तुज आडूनी मोहिनीशी
प्रियतमा मम हासते की

मी अनावर भान नाही
ओळखीचे सूर काही
त्या तिथे तू दूरदेशी
जळती पणती एक पाही

आसवांचे थेम्बमोती
ओघळून सरितेस जाती
सागराच्या ओढीलागी
जुळती रे कैसी ही नाती

दि.२९/१२/२०२४
रतेय ०९.२१ वा.

(१०)
प्रीतभाव उन्नेम

तू माझा मी तुझी मोहना
काय भारावणे
सूर एक मुरलीचा छेडून
दंग त्यात राहणे

कुंजवनातील लतिका नाजूक
पुष्पवल्ली डोलती
शब्देविण ही फुले पाकळी
रोमरोम बोलती

मोरपिसाच्या तलम चक्षुने
रतीमदनाचा नेम
मिटून लोचने चित्र उभे जे
प्रीतभाव उन्नेम

गुंग राहते राधा आणिक
गुंग रंग श्रीरंग
सप्तसुरांच्या अनवट श्रुतीने
रोमांचित निज अंग

कसे कोण जाणेल अनामिक
भाव युगांचे जपले
केवळ क्षणभर सहवासाने
श्वास गंध जे टिपले

दि.०२/०१/२०२५
रात्री ११.४३ वा.

(११)
माझी सोशिक शेवंती

शेवंतीच्या रानामंदी राबती शेवंती
माझी लाडकी शेवंती.....
शेवंतीच्या फुलण्यानं सपान फुललं
माझी खुलली शेवंती.....

रगताचं पाणी केलं, घाम मोती गाळलं
मासोमासी तिच्यासाठी जीवाला ह्या जाळलं
समदं कसं येळेवर जवा गेलं पाळलं
तवा कुठं तरारून आलीया शेवंती
माझी हसली शेवंती.....

रंग गोरापान तिचा मऊ मऊशार कळ्या
गालावर खुलाव्यात खळ्या तशा पाकळ्या
आल्या सया आया बाया बघायाला ठाकल्या
येचायला वटीमंदी बघा कशा वाकल्या
हासलीया गालामंदी तशी माझी शेवंती
घरची ही लक्ष्मी माझी गुणी शेवंती

तिच्या बहराला तरी ऋतू यावा लागतो
ऊन पाणी वारा सारा तिला प्यावा लागतो
हिच्या खुलण्याला माझी स्वारी फक्त दाराशी
एक हसू माझ्या गाली एक तिच्या उराशी
कवटाळूनिया घ्यावी अशी माझी शेवंती
घरातली पत माझी लाडकी ही शेवंती

रान आज डवरलं धन मोठ्ठं देईल
घरदार माझं समदं सुगंधात न्हाईल
हिला दरवळण्याला कारण ना काही
कितीतरी कष्ट घरधणीन माझी साही
म्हणूनच काळजात राहतीया येडी
ग्वाड ग्वाड वाटती तिच्या पिरतीची बेडी
आजबी मरतोया तिच्यावर गडी
ह्ये तिच्यावर गडी...
मिठीमंदी बंदी माझी सोशिक शेवंती
माझी कोमल शेवंती....

दि.०५/०१/२०२
०३/११, २३:३०

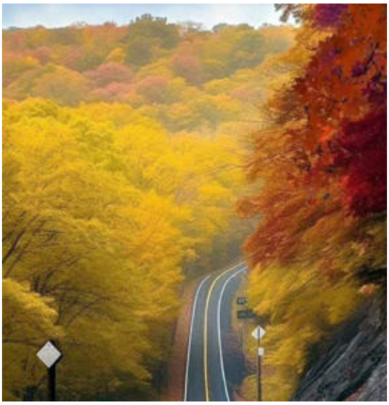

(१२)
शब्द येती सोबतीला

शब्द येती सोबतीला
अर्थ संगतीला
भाव येती काळजाला
ठाव रंगतीला

लाज उमटू येत जाते
हासू गाली राहता
ती खळी का राजते मग
राजसासी पाहता

लोचनांची पाखरे का
भिरभिरु रानी वनी
स्वप्नं होते इंद्रधनुचे
गंध जातो काननी

का तनुवर फुलती काटे
का फुलेही बोचती
का सुखाच्या वाटेवरती
दुःख भारे टोचती

शब्द येती शब्द जाती
शब्द सारे निःशब्द
शब्द म्हणजे गलबला अन्?
शब्द शब्द नुसते शब्द

दि.०७/०१/२०२५
रात्री १०.२१ वा.

(१३)
फुलाफुलांवर पडोत पाय

असे वाहणे असे उगवणे असे
लकाकणे जमेल काय
असे राहणे असेच जगणे
असे चमकणे जमेल काय

कुणी कुणाच्या साठी झुरणे
विनाकारणी जमेल काय
जळून कापूर जैसे उरणे
तरीही हासणे जमेल काय

चंदन संपून जाते उगळून
तरीही सुगंधी जीवन काय
दवबिंदूंचे क्षणात मोती
त्यात मना हे अडकून जाय

रंग कोणते आले नशिबी
सुरंगीत सूर नाहतील काय
ढगात गोळा थेंब धरेवर
नद्या खळखळू वाहतील काय

काटे कितीही असतील तरीही
फुलाफुलांवर पडोत पाय
दुःख मनीचे हवेत वेडे
झणी उडूनी जाईल काय

दि.०८/०१/२०२५
रात्री १०.३० वा.

(१४)
तुझे हळवेसे माझे होणे

कातर कातर अधरांवरती
साजन स्पर्शाची शेवंती
थरथर नवथर मीलन राती
बुजरी सखी का ती लाजवंती

नव्या नवेल्या अधीर वेळा
वाट पाहणे जीवास चाळा
नजर भेटली तरीही वाटे
साजन जवळी जवळी आला

श्वासांवरती गंध पेरणे
मंद चांदणे भुई ओघळणे
नभात पाहून निशाकराला
उगाच वसुधेने पाघळणे

वाऱ्यावती जरी आली की
हाक कुणा दुसऱ्यास मारली
आवाजाच्या हव्या स्वराने
प्रिया तुझी बघ काळीज हरली

तुझे चालणे तुझे बोलणे
सहवासाने जीवन कळणे
हळूच कानी वदला सखया
तुझे हळवेसे माझे होणे

दि.११/०१/२०२५
सकाळी ०९.४२ वा.

(१५)
कधीच नाही ना

कळी उमलताना कळते का
कधीच नाही ना...
दव गळताना कळते का हो
कधीच नाही ना....

गंध जन्मतो परागकोशी
कोण भरतो पाही ना
बीजामधला वृक्ष दिसतो का
कधीच नाही ना...

कोण ढगातून भरतो जळाला
तो जीवन वाही ना
कोण अन्नपाण्याविन राहे
कधीच नाही ना...

प्रकाश मिळता मार्ग आकळे
दिशा उजळ दाही ना
श्वास मोजता येतील कोणा
कधीच नाही ना...

कोण आतला आवाज होतो
कोण ह्रदयी राही ना
आत पाहिल्याविना कळेल का
कधीच नाही ना....

दि.१८/०१/२०२५
पहाटे ०४.३३ वा.

(१६)
जन्म माझा शब्द वेडा

कोणत्या शब्दात मांडू
भावनांचे हे पिसारे
मोर खुलतो नाचतो अन
हृदयी उठती हे धुमारे

शब्द माझे मित्र तरीही
शब्द कुंठित कधीतरी
शब्द बोलून सांगतात नि
मौन धरती कधीतरी

शब्द येती संगतीला
म्हणून शब्दांची परी
शब्द माझे सोबती अन्
साथ देती ते खरी

शब्द शब्दांच्या खुणांना
शब्द होऊन मांडते
शब्द बनुनी रुधिर वाहती
शब्द सुरभी सांडते

शब्द वेडे की शहाणे
शब्द लाटा की तराणे
शब्द माझी स्पंदने अन्
शब्द शब्दांचेच गाणे

आज माझे शब्द घे तू
ऐकुनी कवितेतले
शब्द माझे सार व्हावे
येथले अन तेथले

जन्म माझा शब्द वेडा
शब्द मोगरी केवडा
शब्द दे आधार मजला
शब्द हृदया एवढा

दि.१८/०१/२०२५
रात्री १०.४७ वा.

(१७)
फुलराण्यांनो सांगा

कशास हसता खुशीत आपुल्या
फुलराण्यांनो सांगा
किती देखण्या लेऊन घेता
अंगोपांगी रंगा

स्पर्श कोवळे मृदू मुलायम
तुमचे हवेहवेसे
गालावरूनी फिरे स्वप्न की
वाटे काही तलमसे

आकारांच्या कथा कुणी ह्या
आणि कितीक सांगाव्या
फुलराणीच्या नित्य नव्याशा
रूपापुढे भुलाव्या

मुकुट कोणता सांगू का ग
सखे पुष्पीनी राणी
गंध आंतरिक तुझा दरवळे
मन हे पाणी पाणी

तुला पाहता दुःख विसरते
लहरून ये चैतन्य
काही नको मज देवा करावे
नित्य कुसुमा अनन्य

दि.२५/०१/२०२५
रात्री १०.४८ वा.

(१८)
तूच संजीवनी

केशकुंतली गुंतलेला
मी तुझा वेडुला
मोगऱ्याच्या गजऱ्यामध्ये
गंध दरवळलेला

अंबाड्यातून डुलते सुंदर
फूल कांचनी देखणे
मी तर त्याच्या नक्षीमधुनी
स्वप्नाला बघ रेखणे

साज तुझा मज भुलवीत जातो
नित्य नेमाने साजनी
तूच नवी तू नवी नवेली
रोज उमलते मज मनी

तुझीच वसने तुझीच वचने
तुझे चालणे मोहिनी
तुझे राग अनुराग रागिणी
तूच जीवना संगिनी

एक झलक दिसताच हवीशी
पुन्हा भाळतो राणी
क्षणाक्षणाला माझ्यासाठी
तूच संजीवनी
भाविनी तूच संजीवनी

दि.२९/०१/२०२५
रात्री ११.५४ वा.

(१९)
वसुंधरा यौवनात

वसुंधरा यौवनात
येते वसंतात ती भरात
कुहू कुहू कुजन करून कोकीळ
गाईल मधुर स्वरात
नवीच स्वप्ने जागी मनात
येते वसुंधरा यौवनात...

नव्या पालवीसंगे फुटतील
कोंब नव्याने धरतीला
रंग आगळे ढंग वेगळे
चढतील गंधित मातीला
नवीच स्वप्ने जागी मनात
वसुंधरा यौवनात..

परिमळ सुंदर पसरून जातील
फुले दिव्यशी उमलून जातील
नवी चेतना नवी प्रेरणा
नव आकांक्षा हृदयी राहतील
नवीच स्वप्ने जागी मनात
वसुंधरा यौवनात..

हिरवा हिरवा कंच शालू ती
अंगावरती लेऊन शोभे
ऋतुराजाच्या आगमनाने
लहर चैतन्याची गाजे
नवीच स्वप्ने जागी मनात
वसुंधरा यौवनात..

मऊमऊ हिरवा दिसे गालिचा
हरिततृणांच्या मखमालीचा
पाचू सांगा कुणी अंथरले
सूगंध हुंगुन घ्या मातीचा
नवीच स्वप्ने जागी मनात
वसुंधरा यौवनात..

दि.०४/०२/२०२५
सकाळी ०४.५८ वा.

(२०)
सखे तू... सोनचाफ्याची खणी

पुन्हा धाडीला तू सोनचाफा
दरवळला मज मनी
गूज जाणिले कुणी सख्या रे
गूज जाणिले कुणी

परागकोशी तुझ्या स्मृती रे
सापडल्या धुंडुनी
आठव आली जुनी सख्या रे
आठव आली जुनी

बंद पाकळ्या उमलल्या कळ्या
रंग सोनेरी गुणी
पिघळली खाण कुणी कांचनी
खाण कुणी कांचनी

स्पर्श सांगतो हर्ष फुलवितो
क्षणात तनी अन मनी
दिले मी प्रिया तुजला वाहुनी
मला रे दिले तुला वाहुनी

तुझी नि माझी हाच जाणतो
गंधमिठी साजणी
तू माझी सोनचाफ्याची खणी
सखे तू... सोनचाफ्याची खणी

दि.११/०२/२०२५
सकाळी ०७.५७ वा.

(२१)
तुझा हात हाती सखे राधिके ग

तुझा हात हाती सखे राधिके ग
जरा हिंदोळ्यावर झुलू ये इथे
असे मिटले डोळे तुझे आणि माझे
नव्या विश्वी गेलो पहा त्या तिथे

वसन सोनेरी कांचनी स्वप्न झाले
पहा त्या तिथे पुष्प उमलून आले
तुझ्या केशसंभारी डुलले कुसुम जे
सुरभीत नहाण्या भृंग गोळा ते झाले

ही पुष्पमाला जी रुळते तनुवर
तुझी आस तिजला छबी मज मनावर
तुझे हास्य देते अशी तृप्तता की
उमटते हसू येथ माझ्या मुखावर

असे वाटते स्वर्ग येथे हा झुकला
धरा उंच झाली नि टेके नभाला
अशा पोकळीतून झुलतात काया
हा कसला दिलासा मिळे मज मनाला

अशी राहो कायम तुझी माझी प्रीती
हा अनुराग आपुला अनोखी ही रीती
असे क्षण हे आपुले रेखून रहावे
वेणूत स्वर आपुली गुंजाळ गीती

दि.१२/०२/२०२५
रात्री ११.५७ वा.

(२२)
रेखा नव्या उमटल्या

सांगू तुला प्रिया मी
नजरेस दृष्टी लाभे
माझ्यासवे सख्या तुज
सुंदरशी सृष्टी लाभे

जीवन जरी असे ते
जगणे नवेच देईन
देऊन सौख्य तुजला
दुःखे उरात घेईन

कसल्या मनात चिंता
सोडून दे आता तू
बघ मार्ग मोकळा हा
चालून घे जरा तू

भीती अनामी संपो
घे श्वास गंध भरले
वारे नवेच वाहती
सुमधुर सुगंध भरले

घेऊन हात हाती
रेखा नव्या उमटल्या
जन्मांतरीच्या काही
ऋण देणग्या की फिटल्या

दि.१९/०२/२०२५
सकाळी ०८.१९ वा.

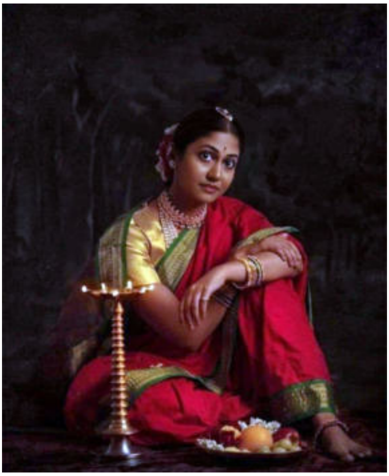

(२३)
प्रीतशिल्पाच्या लेण्या

समईतल्या वातीसारखी
तेवत राहीन तुजसाठी
दो नयनांच्या दो ज्योतींनी
वाट पाहणे तुजसाठी

सांज सकाळी तुझीच पूजा
हृदयमंदिरी देव्हारी
काळजातल्या कपाटात तू
तूच आतल्या गाभारी

सुगंध येईल तुला साजणा
भावफुलांच्या माळेचा
घे गुंफून तू हार गळ्यातच
गोड मिठीतील प्रणयाचा

अत्तर तुजला स्वप्नफुलांचे
तिलक प्रीत गंधाचा
इंद्रधनू खुलवीन सख्या
मी राधा तू श्याम रंगाचा

बसले आहे तुजला पाहण्या
मनात कोरुन घेण्या
रोज रेखिते तुझ्याचसाठी
प्रीतशिल्पाच्या लेण्या

दि.२०/०२/२०२५
रात्री १०.५८ वा.

(२४)
प्रेम मुखर होते

हाती रेखिली मेंदी माझ्या
गळ्यात मधु गीतिका
वीणावादन करते प्रियवरा
तुझी प्रीत वेदिका

नयन झाकले अलगद मिटले
तुझ्या रूपाची ओढ
तुला लाभली आहे प्रियतम
सखी तुझी ही गोड

शृंगाराच्या खुणा वाहते
तुझ्याचसाठी रोज
सजते धजते तुझ्या खुशीला
मी ठरते रे सरोज

वाऱ्यावरती गंध पसरतो
कानी गुंजतो स्वर
वृंदावन कुंजात रुंजते
गाथा प्रेमाची अमर

उमटून येती मूक स्पंदने
प्रेम मुखर होते
तुझी नि माझी रम्य कहाणी
पुण्यशिखर होते

दि.२१/०२/२०२५
सकाळी ०९.५७ वा.

(२५)
पारिजातका अभिजातका

पारिजातके कोमल लतिके
वृक्ष म्हणू तुज कसे
पुष्प सुकोमल अंग मुलायम
स्पर्श रेशमी जसे

रंग शुभ्र अन देठ केसरी
गंध परिमळे उरी
स्वर्ग उतरला कृष्ण स्पर्शाने
अलगदसा भूवरी

किती कौतुके पाहे भामा
ओघळशी शेजारी
रुख्मिणी झाली कृतार्थ जेंव्हा
पावतसे श्रीहरी

साक्ष आजही शुद्ध प्रीतीची
प्राजक्ता तू हो
पारिजातका अभिजातका
अनुरक्ता तू हो

एक पुष्प तरी हाती यावे
वाटत राहे मला
सुवास दरवळ न राहवे अन
ओंजळीत भरे तुला

दि.०२/०३/२०२५
पहाटे ०३.४५ वा.

(२६)
शोनुली गोडुली बाहुली

शोनुली गोडुली बाहुली
माझी लाडाची छकुली
नाजुक सुंदर कवळी
सानुली माझी बकुळी

एक खरी सखी राणूली
हासते गालात खळखळू
भावना नाजूक फुलांच्या मनात
जणू ही वागते अळुमाळू

वेलीवरले फुल कोमल
सुगंध तिचा लागे दरवळू
चैतन्याची खणी माझी ही मनी
आहे किती हो मायाळू

जरा वागते लाज लाजाळू
हिरमुसते ना कैसे तिज कळू
आहे सुकुमार अशी अलवार
पुष्पा सुकुमार माझी कळू

हुंदडते बागडते पळते
वात्सल्य खेळाचे खेळ खेळू
पदरी आली सोनपरी माझ्या
क्षण सोन्याचे भाग्याने मेळू

दि.०३/०३/२०२५
सकाळी ०७.३२ वा.

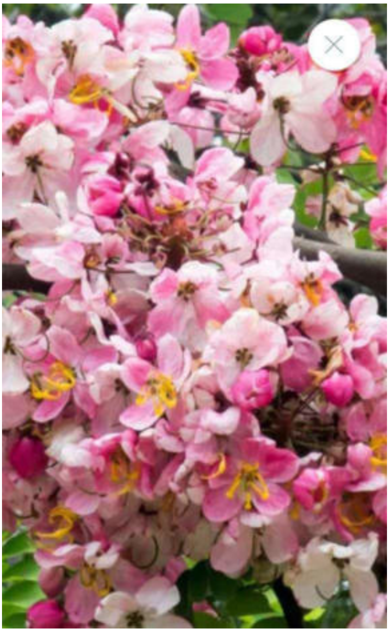

(२७)
फुलोरा फुलांचा

फुलोरा फुलांचा नजारा जरा
पहावा खुलून अन फुलवुनिया मना
कसे हासती क्षण सुमन होऊनी
जणू बांधती गुंफती ते क्षणा

असे रंग अंगावरी पांघरून
नवे रंग देती जरा दाखवून
किती ताजेपण खेळते त्या तिथे
नवे स्वप्नं येते जणू टवटवून

असे स्पर्श जैसे की अलवार कर
मयूरपंख फिरवून गेला कुणी
जरा साठवू कणकणातून रेशीम
अतिशय मुलायम स्मृती का जुनी

मला का लुभवती सुगंधी घडे
न दिसती फुले सौरभी चौघडे
कुणी सांगो वा ना काहीच आता
आपसूक पाऊल तेथे अडे

खुणा काही शोधून घ्याव्यात वाटे
खुणा काही सोडून द्याव्यात वाटे
फुलांच्याच राज्यात हळवे दिलासे
आभाळ आनंदी तेंव्हाच दाटे

दि.०७/०३/२०२५
सकाळी ०९.२१ वा.

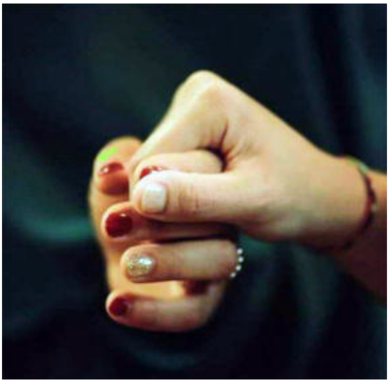

(२८)
तू सोबती असताना

तू सोबती असताना
चांदणे उन्हाचे होते
गीत एक आपोआप
सारंगी मनाची गाते

तू सोबती असताना
सागरा भरती येते
आकाशाची नदी मग
ओथंबू वाहू पाहते

तू सोबती असताना
मोगऱ्याचा गंध फळे
भर उन्हाळ्यात सखी
सौख्य काय मज कळे

तू सोबती असताना
गुलमोहराची वाट
प्रीत झरे कलश हा
काळजाचा काठोकाठ

तू सोबती असताना
धुंद धुंद धुंदी एक
तू अशी ये जीवनात
गडदशी भाग्य रेख

दि.२३/०३/२०२५
रात्री १०.४९ वा.

(२९)
बघ कृष्णा मी सूर छेडिते

बघ कृष्णा मी सूर छेडिते
आज तुझ्या मुरलीतून
स्पर्श तुझे त्या स्वरांस झाले
गंध प्रकटती आतून

एक गीतिका आत जन्मते
तुझ्या प्रीतीची धन्य
सप्तसुरांच्या लाटांवरूनी
फिरते आता अनन्य

आसमंती ते सूर खेळती
रास जशी तू खेळे
एकच असूनी कृष्णमुरारी
वेडे गोपिका केले

मोरपिसाचे मऊ मुलायम
सूर बासरी होते
राधाराणी मिटुनी डोळे
उगा हासरी होते

तुही मिटले नयन सावळ्या
एकरूप मग झालो
रम्य सुरांच्या स्वरगंगेतुन
वाहत कोठे आलो

तोच किनारा तनुशी शहारा
स्पर्श बोलका वाटे
पुन्हा पुन्हा मज मनी सख्या रे
प्रीत आकाश दाटे

दि.२९/०३/२०२५
रात्री ११.४८ वा.

(३०)
वसंतातली वसंतगाणी

वसंत येता उसंत लाभे
मनास वेड्या काही
मदन मनातून जागा होतो
स्वप्न दाखवत राही

झाडे वेली नव्या पालवी
नव्या रूपाने नटती
हिरवाईने सृष्टीमधल्या
पारणे डोळा फिटती

कुहुकुहू गाते सूर कोकीळ नि
आम्रतरुशी मोहोर
गंधित वारे जळी तुषारे
उमलून भावफुलोर

कर हा करी घेऊन प्रियवरा
उद्यानात विहार
सुगंध घेऊन येतो पवनही
मनात सुरभी सार

वसंतातली वसंतगाणी
वसंत उमले आत
वसंत वाटे सखा जवळचा
वसंत हा हृदयात

दि.३१/०३/२०२५
सकाळी १०.०८ वा.

(३१)

सुमन जुई

जुईच्या नाजूक फुलासारखं
मन माझं राजा
गंध तुला देईन
स्पर्श कोमल अनुभव जा

हळव्या माझ्या भाव पाकळ्या
हळव्या किती कळ्या
वेलीवरती उमलून येतात
मानसीच्या सगळ्या

ऋतू जसे येतात न
हिंदोळते मन
तुझ्यासाठी हळवे रे
या जुईचे तनमन

सुगंधाचा तू वेडा
सुरभित मी
तुझ्या माझ्या प्रीतीने
पुलकित मी

जपशील मन माझं
सुमन जुई
आकाशाचा आधार हो
मी तुझी भुई

दि.१२/०४/२०२५
सकाळी ०६.४८ वा.

(३२)
मन उगाच होतं हळवं

मन उगाच होतं हळवं
डोळ्यातून आसू गळती
कधी कुणी बोलले काही
ते अर्थ खोलवर कळती

हळव्याच भावना वेड्या
बांधावर ढुसपुस करती
काळीज भात्याच्या संगे
त्या श्वास दडपले भरती

हळवेपण वेडे वाटे
ते वाट रोखते जगता
लपवावे कसे किती मी
रडू कोसळता पण जगता

हळव्याच फुलांच्या कोशी
हळवेच गंध दरवळती
ते सुगंध हळवे होती
जे भाव मनासी फळती

मी आत खोलवर रुजते
मी चिंब हळवीशी भिजते
हळव्या हृदयाच्या काठी
हळवेपणास नित पुजते

दि.१६/०४/२०२५
रात्री ११.२८ वा.

(३३)
हृदयात राहता चाफा

मनातल्या चाफ्याला
दरवळायला सांगा न
ऋतू कोणताही असू द्या
कळीस फूल व्हायला सांगा न

कधी पहाड लाभे कणखर
रुजण्यास रोपटे आत
कधी मऊशार भूमीच्या
आतून कोंब रुजतात

ना गंध चाफ्याला मिळतो
एक सोनचाफा अपवाद
किती सोसत जातो चाफा
कठीण लोकापवाद

ते गुच्छ काही बोलतात
परी उंच राहतो चाफा
मन गुंतून जाता तेथे
मग हळूच बोले चाफा

कुणी कधीच दखल ना घेती
तरी फुलवून द्यावा चाफा
आत एक कहाणी होईल
हृदयात राहता चाफा

दि.१७/०४/२०२५
रात्री ११.५९ वा.

(३४)
तूच मनाचा दिलासा

माझ्या परसात वेली
वेलीवर आल्या कळ्या
कळ्या डुलल्या वाऱ्याशी
वाऱ्याशी हा गंध गेला

गेला रानात वनात
वनात नि काननात
काननात कोण राहे
राहे राजस मनात

मनात काही आहे
आहे सांगायचे तुला
तुला कळणार कधी
कधी प्रीतगंध माझा

माझा प्रियतम तूच
तूच मनाचा दिलासा
दिलासा हा लाभतो ना
ना रे तुजवीण आशा

आशा उगाच फुलते
फुलते न प्रेम भाषा
भाषा जगाच्या वेगळी
वेगळी ही आस राजा

राजा सांगते कानात
कानात रे गुज काही
काही अनुबंध माझे
माझे जुळले तुझ्याशी

तुझ्याशीच जोडले रे
जोडले रे नशीबाला
नशीबाला काय सांगू
सांगू जोड रे आम्हाला

दि.१९/०४/२०२५
सकाळी ०५.३२ वा.

(३५)
हातात मोगऱ्याच्या

हातात मोगऱ्याच्या
कलिकांनो या फुलूनी
माझ्या मनातल्या
मग येतील कळ्या उमलुनी

आवाज चांदण्यांचे
गंधात माखलेले
स्वप्नात जागे झाले
मज स्वप्न राखलेले

आता प्रिया तुझ्या रे
स्मृती आठवात येती
माझ्या मनास तेव्हा
गावात तुझ्या नेती

वाऱ्यासवे इथे मग
हिंदोळतात आशा
समजे तुला का सखया
ही मोगरीची भाषा

असते कधी मी
जेव्हा एकांत बैसलेली
ही मोगरी मनातून
सुरभीस पैसलेली

दि.२२/०४/२०२५
सकाळी ०६.२१ वा.

(३६)
धुंद मोगऱ्याची धुंदी

धुंद मोगऱ्याची धुंदी
काही उत्तरच नाही
भर उन्हाळ्यातली सुगंधी पर्वणी
काही सरतच नाही

इकडे वाढताना उन्हाच्या झळा,
जीवाची काहिली होते
तेवढ्यात एक झुळूक मोगऱ्याचा
सुरभित चिंब होऊन येते

मग उन्हाचा त्रास म्हणत
कटकट करावी की
मोगऱ्याचा सुवासाने
मनाची करंडी भरावी

देव पण असा महान आहे खरंच
दुःखाचा असह्य उन्हाळा देताना
सुख कुठेतरी मोगऱ्यासारखं हरखून जावं
एक गोड मोहक सौरभ घेताना

म्हणूनच दुःखाचा उन्हाळा
येऊ द्यावा यायचाय तेंव्हा
सुखाच्या मोगर परिमळात
हलकेसे दिलासे मिळतात जेंव्हा

दि.०१/०५/२०२५
रात्री १०.५४ वा.

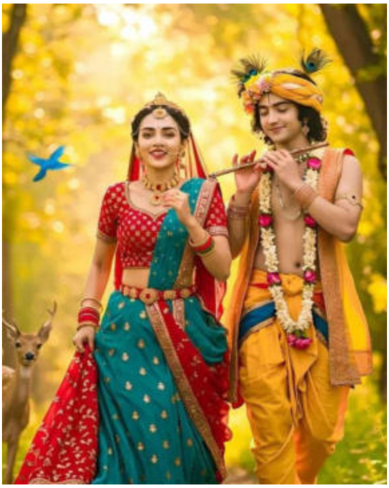

(३७)
राधे तुझाच श्याम

तुझ्या पावलासंगे चालतो
राधे तुझाच श्याम
माझ्या आधी जनी मुखातून
येत राहो तव नाम

तूच वेणूची स्वरगाथा तू
वृंदावन रागिणी
तूच आस तू तूच ध्यास तू
कृष्णाची मानिनी

रूप तुझे ते अलौकिक प्रिये
अजोड ऐसी नाती
तू मी मी तू प्रीत अनोखी
रीत अमर सांगाती

सूर छेडितो जरी मुरारी
राधा गीती उमटे
किती लोटली जरी युगे परी
राधा श्याम पुन्हा प्रकटे

आजही येतो सुगंध येथे
वृंदावनी सांजेला
यमुनातटावर राधा बसते
श्याम तिचा सांगेला

दि.१२/०५/२०२५
दुपारी १२.१६ वा.

(३८)
मी क्षितिजास लांघतो ना

फुलल्या कळ्या कळ्यांनी
रंगात रंग भरले
काहीतरी मनीचे
तेंव्हा मनात ठरले

कुजबुजल्या कानी तेंव्हा
उमलून आल्या भावा
लोटून लाट गावा
जातात छंद नावा

येता सुगंध आतून
वाराही नेतो वाहून
खुलते कळी कळीही
ऋतुराज जवळी पाहून

चैतन्य सळसळे अन
भाषा अबोल बोले
आहे कुणीतरी जो
हलकेच मनी डोले

हा आसमंत भाळून
धरणीस सांगतो ना
आता माझ्याच सीमा
क्षितिजास लांघतो ना
मी क्षितिजास लांघतो ना

दि.१५/०५/२०२५
रात्री ११.५८ वा.

(३९)
बेभान नको होऊस तू फार

किती कोसळशील धोधो करुनी
उसंत नको का तुला कधी
बोल पावसा टप टप वेड्या
झाले काय तुज सांग आधी

घेऊन येशी धारधारुल्या
अवनीवरती शिंपडण्या
जोर जरासा कमी असे तर
मिळेल फुरसत दव घडण्या

स्वच्छ न्हाऊनी धरा शोभली
तुझ्याच जलबिंदूंची कथा
अत्तर वाटे मृण्मयी धरणी
प्रीत दरवळे तिची तथा

तू येशी अन हिरवाईचे
कोंब उगवती नवे जरा
मनात टवटव आशा हिरव्या
ऋतू वर्षावाचाच खरा

प्रेम तुझे हे झेलून घेईल
वसुंधरा ही नाजुक नार
सहजी सुंदर तुला पेलण्या
बेभान नको होऊस तू फार

दि.२६/०५/२०२५
सकाळी ०६.५४ वा.

(४०)
पाऊसधारा ओलित वारा

पाऊसधारा ओलित वारा
गंध मातीचा दरवळतो
जलधारांनी आस बरसावीत
पाऊस मजसी का छळतो

पानेपाने दवात भिजती
तरारून उठते माती
आकाशाशी धरतीवरूनी
ओलाव्याची ही नाती

जसा वेडावून बरसून जातो
तसे भेटावे वाटे कुणी
ओल्या मिठीच्या खुणाही ओल्या
ओल्या भावनांना वेचुनी

मनात नाचून जातो मोरही
फुलती पिसारे रंगाचे
पाऊस येता मन बागडते
शहारलेल्या अंगाचे

तुझ्या धारेतून तुझ्या थेंबातून
मोहरून मन बावरते
तुझे बरसणे देई दिलासे
तप्त झळांतून सावरते

दि.२७/०५/२०२५
सकाळी ०९.०२ वा.

(४१)
प्रेम उतरले हवे हवे

मनास माझ्या नव्या नव्याने
नवीच वाटे उगाच साद
कुणी कोणत्या दिशेने देते
असे वाटते हळवी साद

उगाच येती सुगंध कोठून
वाऱ्यावरती सागर लाट
मनात उठती तरंग शीतल
आनंदाचे वाहून पाट

फुले उमलती रंगही खुलती
फुलपाखरू होते मन
पाऊस पडता मातीमधले
गंधित माझे मन कण कण

आता कुणाच्या हाका ऐकून
असे वाटते गाव मिळे
कुणी सोबती असले तर मग
जगण्यासाठी नाव मिळे

असेच पहावे शून्यामधुनी
चितारलेले चित्र नवे
असेच वाटे नजरेमध्ये
प्रेम उतरले हवे हवे

दि.२८/०५/२०२५
रात्री ११.५८ वा.

(४२)
किती पावसाळे हे यावे

पाऊस आला घेऊन ओला
सुगंध दरवळणारा
मनात नाचे मोर फुलोरा
मोद हा सळसळणारा

घे पानांची छत्री हिरवी
बरव्या पाऊसधारा
सांग सखे चल घेऊ आडोसा
प्रीत वर्षाव सारा

जलबिंदूची सरगम ऐकून
गीत मल्हार गाऊ
तुला हवे तर राणी माझी
चिंब वर्षावी न्हाऊ

चोचीमध्ये थेंब गारवे
मस्त तुषार उडावे
पावसात ह्या आनंदाचे
मेघ बरसू पडावे

सोबत बसुनी धुंदीमध्ये
स्वप्नं घरटे विणावे
किती पावसाळे हे यावे
नाते रुजुनी जावे

दि.०७/०६/२०२५
रात्री ११.५३ वा.

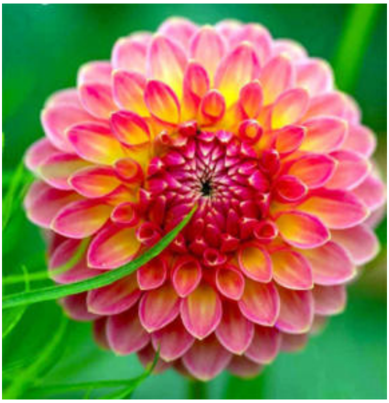

(४३)

उत्सव रम्य पहावा

रोज उमलत्या किती कळ्यांचा
हिशोब कुणी ठेवावा
रानोमाळी रोज दिवाळी
उत्सव रम्य पहावा

रंग वेगळे छंद आगळे
फुलणे अपरंपार
आकारांची किती ऐश्वर्ये
एक मनी झंकार

पानापानातून रम्यसा
एक आवाज येतो
कोंब कळीचा सौंदर्याने
ओसंडून हा जातो

मुळे सांगती खोडांना की
फांद्या डवरून याव्या
झाडावरुनी दूर दिशांना
गंधराण्या धाडाव्या

दि.०८/०६/२०२५
रात्री ११.४२ वा.

(४४)
जन्म मिळो मज फुलाफुलांचा

पिवळ्या धम्मक फुलात कोणी
पहा हळद सांडली
कोमल रेशमी शोभिवंत जणु
आरास हो मांडली

कळ्या कोवळ्या डोकावून त्या
पाहतात हळुवार
तीर तयांचे काळजास मग
जाती भुलवुनी फार

पराग डोके वरती काढुनी
हसती मोदभरे
जणू कुसुमराण्यांच्या मुकुटी
कांचनभरले तुरे

वाऱ्यासंगे सख्य चालते
सुगंध पसराया
पहा फुलांच्या सुंदर रमण्या
दुःख हो विसराया

गालावरती स्पर्श ते हळवे
फुलास फिरवावे
जन्म मिळो मज फुलाफुलांचा
मी ऐटीत मिरवावे

दि.०९/०६/२०२५
सकाळी ०९.०३ वा.

(४५)

प्रियतमा मी खुलली

तुला कळेल का सांग
प्रियतमा मी खुलली
तुझ्या डोळ्यात आशेची
माझ्या वेली की डुलली

मग प्रीतभरलेल्या
क्षणक्षणांच्या कलिका
क्षणी उमलून होत
जाती फुलांच्या मालिका

रंग कोणते हवे रे
तुज देईन सारखे
नको करू कधी मज
तुझ्या प्रेमास पारखे

गंध रोज वेगळाले
तुझ्या जीवनी देईन
उधळून माझे सारे
तुला आपुले करीन

हासू वेच सख्या थोडे
माझ्या आनंदाच्या कळ्या
तुला डुबवून देती
माझ्या गाली दोन खळ्या

दि.२२/०६/२०२५
रात्री ११.४२ वा.

(४६)
तव आठवांच्या फुलांना

तव आठवांच्या फुलांना
कुठे मी सांग दडवून ठेऊ
ती कधी न कोमेजणारी
सुमने कशी लपवून नेऊ

ती आत राहती तरीही
मजला का बेधुंद करती
मी तुझ्यात हरवून बसते
त्या कळ्यांस येते भरती

ते गंध कुठे ना मिळती
ते केवळ स्वर्गसुखाचे
कस्तुरीमृगाची हरिणी
मी रान हिंडे फुकाचे

मी जगते सोबत यांची
सोबतीस तू असतो ना
स्मृती ताज्या होऊन जाता
तू जवळी मज असतो ना

मी म्हणून माळते हृदयी
या आठवणींची माळ
तुज कल्पनाही बघ नाही
मज जीवनाची सकाळ
तू, मज जीवनाची सकाळ

दि.२३/०६/२०२५
रतेय १०.४८ वा.

(४७)
तू अशी सुंदरी मनु मंजिरी

तू अशी सुंदरी मनु मंजिरी
रेखीव कलाकृती
ईश्वर सांगू पाहे ऐसी
ललनेची संस्कृती

मनात माझ्या उमलून देशी
मदनरती गोजिरी
मोरपिशी मोहरे भावना
प्रिया अशी साजिरी

तुझ्या केशकुंतली रुळे जो
सुगंधाळला गजरा
खिळून राहती तुझ्यावरी बघ
वेडावून गे नजरा

वसन रेशमी अंगावरती
खुलवीत जा सौंदर्या
उसळून लाटा भरती येई
उधाणलेल्या दर्या

अंगोपांगी बहरून आले
ऋतू सोहळे सारे
तुझ्याच कस्तुरगंधी वेडे
होत वाहती वारे

पहा एकदा मृगनयनी हे
कटाक्ष पडू दे मोहक
जगणे होईल सार्थक माझे
स्वप्न सत्य आरोहक

दि.१९/०७/२०२५
रात्री ०९.०४ वा.

(४८)
पुन्हा पुन्हा मोगऱ्यात दिसशी

पुन्हा पुन्हा मोगऱ्यात दिसशी
प्रिये तू गंधाची राणी
उमलून आल्या टवटवीत त्या
कळ्यांसवे सुमने आणि

भर उन्हाळ्यातील तप्तशा
झळा अनावर साहताना
जीवनात तू फुलून येते
रूप मोगरी पाहताना

तू आली अन जन्म सोहळे
रोज परिमळे खुलती मळे
तुझ्या मनाचे सुरभित अत्तर
सौंदर्याचे गोड खळे

जशा मुलायम पुष्प पाकळ्या
तुझ्या कपोली तशा खळ्या
मनात आनंदाच्या फुटती
कसे सांगू प्रियतमे उकळ्या

रोज वाटते तुला मिठीतून
सौरभासवे भरताना
दरवळ पसरून जाती चहुकडे
स्वप्नातुन तू उरताना

दि.२८/०७/२०२५
रात्री ०९.०९ वा.

(४९)
पागोळ्यांचा नाद झरे

पागोळ्यांचा नाद झरे....
झरझर झरझर धार सरे
आठवणींच्या हिंदोळ्यावर
जीवन भासे रम्य खरे

पागोळ्यांचा नाद झरे......
तू येशील का सांग बरे
काळ्या मेघांतून सापडे
प्रथम भेट मल्हार ठरे

पागोळ्यांचा नाद झरे......
मिठी ओलसर गंध उरे
फुलात मिटल्या भावभावना
हळूच दरवळती अत्तरे

पागोळ्यांचा नाद झरे......
दाही दिशी सौरभ पसरे
मृद्गंधाच्या ओढीपोटी
स्वर्ग भूवरी हा उतरे

पागोळ्यांचा नाद झरे......
ताप कोणता मन विसरे
श्रावणसरीत तनु तरतरीत
गीत अधरी उमले हसरे

पागोळ्यांचा नाद झरे......
पागोळ्यांचा नाद झरे......

दि.१३/०८/२०२५
रात्री ११.४८ वा.

(५०)
तुझा चेहरा जणु मोगरा

फुलांचा गंध दरवळला
कुठे हा मोगरा फुलला
सखे तुजवर पुन्हा वेडा
तुझा प्रियतम असा भुलला

जरी उमलून तो येतो
वनातून अंगणातून वा
कसे भाळून मन जाते
मोहवी मोगरी ताटवा

कशाला सांग हे हळवे
मनाचे चित्र रेखीयले
रंगरूपासवे कुसुमे
सुंदरे ऐसें देखीयले

वाटती दूत प्रीतीचे
सुगंधी अक्षरे होऊन
मनाला भूल त्यांची ही
मदनशर घ्यावे की पाहून

तुझा चेहरा जणु मोगरा
ओढीने ओढतो मजला
होऊनी मोगरा राणी
मी जीवनगंध देई तुजला

दि.१४/०८/२०२५
सकाळी ०८.३२ वा.

(५१)
आली पहाट सुंदर

आली पहाट सुंदर
तिचे प्राचीवर घर
किरणांची तोरणे नि
केशराची जर वर

तिच्या दारात प्रेरणा
उषा घेऊनिया आशा
नवं सुरुवात एक
एक तारुण्याची भाषा

ती न जुनी होते कधी
कधी नाहीच पुराणी
भाळतो जो तिच्यावर
रविराजाची ती राणी

किलबिलाट कानाशी
एक उमेद मनाशी
उमलून येई सृष्टी
घरीदारी नि वनाशी

जगण्याचा हा आरंभ
दिव्य धुंदसा सुगंध
रोज पहाटेस तिला
पाहण्याचा जडो छंद

दि.१७/०९/२०२५
सकाळी ०९.३२ वा

(५२)
गंध अलौकिक पारिजातकी

कुठे उमलला जरी प्राजक्त
आठवण येई प्रीतीची
भार्या प्रेमासाठी जागल्या
एका अनोख्या रीतीची

हट्टा पेटून उठली भामा
गंधफुलांचा बहर हवा
आणा राया माझ्यासाठी
स्वर्गामधला वृक्ष नवा

अंगणी माझ्या केवळ आपण
वृक्ष रोपिला पाहिजे
त्यासव तुम्ही प्रियवरा कृष्णा
भामा गेही राहिजे

मत्सर दाटे सत्यभामेच्या
मनी रुख्मिणी साठीचा
म्हणे या इथे लावा पारिजात
रुख्मिणी घरास पाठीचा

तिथेच हसला गाली प्रभुवर
मनी ठाणीले काहीतरी
फुले तिथे पडतील असा मी
रुजवीन दिव्य तरुवरा परी

हळव्या हळव्या कोमल आपुल्या
प्रियतम रुख्मिणी राणीला
मधुर उपायन देण्यासाठी
काळ योग्य असे जाणीला

जसा लोटला काळ तसा मग
बहरा आला प्राजक्त
सुंदर शोभून शुभ्र कळ्या त्या
देठ केशरी आरक्त

हसला पारिजातक आणि
झुकला अंगणी रुख्मिणीच्या
भामा रडली घडले कसे हे
मनासारखे त्या राणीच्या

कृष्ण सखा मग सांगण्या आला
म्हणे भामा तू ऐक जरा
नको फुकाचा द्वेष उफाळो
जाळील तुझिया तो अंतरा

जसा मी आहे तसा प्राजक्त
मनःप्रेम जाणतो खरा
मनापासुनी प्रेम रुख्मिणी
करते या श्रीरंगवरा

तुझीही प्रीती माझ्यावरती
लक्ष परी सवती वरती
म्हणून मत्सर येतो हृदयी
भाव द्वेषाचे ये भरती

ती तर केवळ अनन्यभावें
मुरलीधरा मज नित पुजते
मनोमनी वरलेले मजला
सदासर्वदा ती भजते

सोड आता तू द्वेषभावना
शुद्ध होऊ दे चित्त पावना
मिळेल तेंव्हा पारिजातक
आणि पावशील तूही मोहना

गंध अलौकिक पारिजातकी
छंद आगळा जडो तुला
परिमळलेली गोड भामाही
सत्वर मुग्धा लाभो मला

दि.१५/०९/२०२५
रात्री ०९ ४३ वा.

(५३)
माझ्या मनाच्या कुपीत

माझ्या मनाच्या कुपीत
अत्तराचे कण किती
काही हासू आणि आसू
जरा जोश जरा भीती

माझ्या मनाच्या कुपीत
दडलेली एक कुपी
बडबडणाऱ्या सख्या
एकांताची आहे चुप्पी

कधी भरलेले क्षण
कधी भारावले मन
कधी ओढ ओढणारी
कधी उसासे गरम

माझ्या मनाच्या कुपीत
एक कालचाही काळ
एक जगते मी आज
भावी सोनेरी सकाळ

माझ्या मनाच्या कुपीत
दडलेले खूप काही
काही सांगेन कदाचित
काही कधीही ते नाही

दि.१८/०९/२०२५
रात्री ०९.४७ वा.

(५४)
सखे वाटतेस नवी

तुझ्या रेशमी मिठीत
सखे जगण्याची आस
तुझ्या हसण्यास येई
जाईजुईचा सुवास

तुझ्या स्पर्शात मला
किती प्रीत जाणवते
तुझा सहवासी मला
नवी सकाळ नवते

तुझ्या कोमल करांनी
स्वीकाराचा भाव जागे
माझे जग उजळते
मन आनंदाने वागे

तूच जगतात माझी
खऱ्याखोट्याची कसोटी
तूच आनंदाची खाण
तूच लाभ सांगिनी की मोठी

क्षणोक्षणी वाटे मला
तुझी साथ हवी हवी
किती कितीदा पाहतो
सखे वाटतेस नवी
रोज हवी नवी नवी

दि.२०/०९/२०२५
रात्री ११.५८ वा.

(५५)
सजण्या सजती फुलवंती

सुकला गजरा जरी वेणीतच
गंध तयाचा विरेल का
ऋतू हवासा मधुमासाचा
पुन्हा माघारी फिरेल का

रोज उमलू दे कळ्या मोगरी
रोज जाईची रम्य फुले
जुई हासू दे वेलीवरती
कुठे अबोली मौन डुले

काट्यामधली कोरांटी अन
बकुळी उंचशा झाडाशी
गंध केवडा वेडा केवढा
मरवा दरवळ हाराशी

मधूमालती सुवर्णचंपा
गुलाब आणिक शेवंती
कुंदकळ्यांच्या धुंद पांढऱ्या
पुष्पवल्ली हो त्या फुलती

सजती फुलवंती
सजण्या सजती फुलवंती

दि.२४/०९/२०२५
रात्री १०.३९ वा.

(५६)
ती पूर्णाकृती होईल ना

कलाकुसरीच्या सीमा साऱ्या
इथे दाटल्या मुक्तपणे
फुले डोलली त्यावर आली
फुलपाखरे उन्मुक्तपणे

रंग उमलले गंध लेऊनी
केशकुंतली माळीयले
अंबाड्यातील सुमनसख्यांनी
देठ माहेरी गाळीयले

झगाच विणला फुग्यासारखा
आयुष्याला गुंफीयले
रीत शोधली आनंदाची
मन धाग्यातून मांडीयले

उभ्या आडव्या सुखदुःखांच्या
जीवनरेषा शिवताना
वीण न उसवो म्हणून अट्टहास
आत्मबंध कळो निवताना

निव्वळ आकृती एक कलाकृती
ती पूर्णाकृती होईल ना
माझे मीपण ईश निरूपण
मर्माहुती दिवी जाईल ना

दि.२५/०९/२०२५
रात्री ०९.२३ वा

(५७)
तुला वाहते कुसुमी वेणी

तुला वाहते कुसुमी वेणी
जिच्यात दडली गंधित गाणी
त्यावर नाझ्या आत्मरूपाचे
भाव प्रफुल्लित अत्तर पाणी

जगदंबे तू स्वीकारावी
भावफुलांची रंगीत वेणी
भक्ती उमलून येते आणिक
गुज मनीचे सांगेल कोणी

धागा एक तो धरून ठेवील
तुला मला त्या फुलांभोवती
जिवाशिवाचा धागा अखंडित
जन्मोजन्मी नियती ओवील

त्या वेणीतील परिमळ माझ्या
अंतरातला सुगंध देईल
फुलांसवे मन तुझ्या संगती
कुशीत बसण्या दौडत येईल

पुष्प जीवाचे कलिका आधी
मग ते उमलून जगता येईल
वृद्धपणातील सुकणे तरीही
तुला वाहता सार्थक होईल

दि.२६/०९/२०२५
रात्री ११.३१ वा.

(५८)
दरवळाया लागली ही शांतता

दरवळाया लागली ही शांतता
भेटते ती तीँथ मग निवांतता

कोणत्या विश्वात नेते आतल्या
दाखवी गोष्टी अचंब्या त्यातल्या

कोलाहली अन गजबजाटी ना मिळे
गोंधळाला ठरविले तर ती गिळे

आवडू लागे कुणाला ती जरा
दे जीवाला अन दिलासा तो खरा

गंध आतून परिमळला जो हुंगला
मार्गी लागून जीव शांतीत गुंगला

दि.०७/१०/२०२५
रात्री ११.५८ वा.

(५९)
अव्यक्त शब्द येती

अव्यक्त शब्द येती
अन व्यक्त होत जाती
सूर मौन आतले जे
मौनात गीत गाती

शब्दास स्पर्श होता
रेशीम का उभरते
शालीन वस्त्र सुंदर
न विणताच भेट करते

सांगा कसे दिसती शब्द
पाहून व्हावे निःशब्द
ते रूप दिव्यता वाटे
शत शत नमनांचे शताब्द

रस असती का शब्दांना
रसना चाखे का त्यांना
रस भावनांचे ते पोषक
रसरशीत शब्द नात्यांना

मी घेईन गंध सुगंध
तो दरवळ मुग्ध नि मंद
मज लागो नितांत सुंदर
केवळ शब्दांचा छंद

दि.०९/१०/२०२५
रात्री ०९.१६ वा.

(६०)
जीव ज्योतीने उजळत जावे

कोण म्हणतं आयुष्याला
रोज मिळते किनार ?
वाहत जाता जाता कळते
सारेच आहे असार

न जावे पुढे पुढे मग
गत्यंतर का नाही ?
कर्म कोणते धर्म कोणते
काय असे मागे राही ?

गुंतून जाते तनमन स्पंदन
कधी भेटते गंधित चंदन
कधी अनाहुत कोणे बंधन
कधी तेवते सांज निरंजन

कधी कोरडी ठक्क पापणी
कधी गाळते आसव पाणी
कधी जगण्याची परवड सगळी
कधी दुःखाची होत कहाणी

जाणे ठरले जात रहावे
गाणे आपुले गात रहावे
कुठे संपणे ठाऊक नसता
जीव ज्योतीने उजळत जावे !

दि.१०/१०/२०२५
सायं ०७.२९ वा.

(६१)
फुलासारखे फुलायचे की

फुलासारखे फुलायचे की
रोज नव्याने खुलायचे
रूपरसाळ्या सुगंध मोहक
कशाकशावर भुलायचे

कुणी सोबती असो की नसो
जन्म कशाला कळायचे
श्वासासंगे क्षणाक्षणाला
नवीन जगणे वळायचे

मार्ग एकला तरी न धाकला
दृष्टी भरून पहायचे
नव्या ऋतूंच्या नव्या जगाला
परिमळ हास्ये लिहायचे

माहीत असते सुकायचे परि
क्षणा आजच्या ना मुकायचे
सृष्टी ज्याने रेखीयली त्या
ईश्वरचरणी झुकायचे

दि.११/१०/२०२५
रात्री १२.३७ वा.

(६२)
तरी आसमंती गंध माझे

असेच येईन उगवून कोरड्या
ठक्क पाषाणपोटी
मला मिळावे जगण्यासाठी
सुंदर कारणे कोटी

तिथे न पाझर तरीही झरझर
जीवनरस झरताना
रंग कोवळे अंगी लेऊन
जगण्यावर मरताना

असे कोवळे स्वप्न उमलते
रोज एक काननी
रोज नव्याने सूर उमटतील
माझे धुंद गायनी

कुणी असो वा नसो रसिकवर
मी मैफिल सजवावी
एक रीत वेगळी मनातून
मीच पहा रुजवावी

आता होईल कुणी अनुयायी
अथवा कधीच नाही
तरी आसमंती गंध माझे
उरतील मोहक काही

दि १६/१०/२०२५
रात्री ०१.३८ वा.

(६३)
कुणी जरासे हळवे व्हावे

जगण्यासाठी कुणी ठरावे
कारण तर ते उत्तम
नसेल कोणी तर मग व्हावे
जगती या सर्वोत्तम

कधी कुणाची वाट न पहावी
वाट आपुली रेखावी
नव्या पावलांसवे नव्याने
रीत नवी जोखावी

अशी मोहिनी घालत जावी
निर्जन मी काननी
नवे सूर मग उमटून येतील
माझ्या धुंद गायनी

कुणी असो वा नसो प्रशंसक
मी माझ्यात रमावे
परिमळणाऱ्या काळजात मी
नित्यनेमे गमावे

तरी आसमंती गंध माझे
मोहक ते उरताना
कुणी जरासे हळवे व्हावे
मला हळूच स्मरताना

दि.१७/१०/२०२५
रात्री ०११.५६ वा.

(६४)
तिची दिवाळी ऋतूऋतूंची

इथे चालली प्राजक्ताची
धुंद मोहक दिवाळी
झाडावरूनी टपटप गळती
चांदण पणत्या आळी

पहा अंगणी दीप पेटले
तेज पसरले सारे
शुभ्र दलांच्या पणत्यांमध्ये
केशर ज्योती धुमारे

इवल्या इवल्या लक्ष ज्योतीने
ओवाळती भूमीला
वसुंधरा सौंदर्यवती मग
पहा उजळ अवनीला

दमक दमक दमकून जाते
गंधवती पृथ्वी ही होते
तेज तेजाचे लखलखणारे
रूप स्वतःचे भाळून पहाते

तिची दिवाळी ऋतूऋतूंची
नव्यानव्याने बहरावी
स्वये भूधरा सवे तिज वरा
धुंद धुंदुनी विहरावी

दि.१९/१०/२०२५
रात्री ०९.२५ वा.

(६५)
प्रीत पाडवा भेट तुला घे

देहापलीकडे आत्म बंधाच्या
दृढ गंधाचा गोडवा
त्या पतिपत्नी नात्याविषयी
सांगे दिवाळी पाडवा

मिरवत असते सखीं जीवनी
तीच प्रेयसी होते
प्रसंग येता आई बनुनी
काळजीस जी वहाते

तिच्या विना ना घर सार्थक हो
जगणे अर्धे अधुरे
तिच्या प्रीतीच्या सरिते पुढती
जीवनसागर अपुरे

लोचनातल्या दो पणत्यांच्या
ज्योती माझ्यासाठी
पंचप्राण ही सहज ओवाळी
पतीच्या प्रेमासाठी

पतनापासून सदा वाचवे
ती पत्नी हो सार्थ
झिजते झटते आणि कष्टते
नाही उरी तिज स्वार्थ

आज शुभदिनु या नात्याची
जाण प्रकट करण्याचा
ओवाळील ती क्षण तो अमूल्य
मौलिक मी भरण्याचा

सखे लाडके रहा सोबती
काही नको मज अन्य
प्रीत पाडवा भेट तुला घे
प्रेम बहरो अनन्य

दि.२२/१०/२०२५
सकाळी ०७.१७ वा.

(६६)
जगता जीवनगाणे

काय सांगणे असेल पहा न
सुंदर कुसुम लतांचे
कोण तयांना भेटत असतील
सोहळे कसे स्वागतांचे

अंगावरती लक्ष चांदण्या
सुगंध कुपी भरलेल्या
मदन बाण त्या अलगद त्यांनी
हृदय कळ्या चिरलेल्या

कुठून येतो गंधित होतो
पवन परिमळे नित्य
रुजणे वाढणे खुलणे फुलणे
सुकणे शाश्वत सत्य

ऋतुऋतूंच्या तऱ्हा आगळ्या
तरीही वेली सज्ज
जितके जीवन तितक्या बहरा
गळतीसही ती सुसज्ज

स्वतःस वाढवत पसरवणे अन
सौरभ देऊन जाणे
असेच यावे तुला मानवा
जगता जीवनगाणे

दि.२४/१०/२०२५
रात्री ११.५३ वा.

(६७)
जितके जगणे उजळ उजळणे

तिथल्या तैल खुणांनी ओळखा
दीप होते जळलेले
उजळवून मग आसमंत परि
निज तळ हो मळलेले

नसे कधीही पर्वा कशाची
जळून संपून जाणे
उगाळून चंदने उरावे
तैसे सुगंध गाणे

झाली आता लख्ख दिवाळी
दिवे अजून कोपऱ्यात
एक ही पणती कशास वेडी
थांबलेली उंबऱ्यात

उजळण्यास जे जळले स्वतः
ते आता दुर्लक्षित
उत्साह जो आणता तयांना
ठेवण्या कुठे सुरक्षित

इकडे तिकडे पडतील काही
अडगळ कुणा नशिबी
कुणी पुन्हा पेटतील काही
असतील का हो हिशोबी

देऊन तेजा तेही जातील
विसरून स्वत्व सुखाने
जितके जगणे उजळ उजळणे
दुःखे कशास फुकाने

दि.२५/१०/२०२५
रात्री. ११.४२ वा.

(६८)
चला सावरू दिवाळी

चला आवरू दिवे दीपक ते
चला सावरू दिवाळी
पुन्हा सजविण्या पुढच्या वर्षी
दमदमती दिपवाळी

घड्या करू या नव वसनांच्या
वास तयांचे नवीन
दाग दागिने पेट्यांमध्ये
पुन्हा बसतील प्रवीण

सुगंध उटणे तबकी उरले
तैल अजून घमघमले
खुणा उजळ ठेवुनी मनातून
दीपही आता शमले

फराळ उरला डबे तळाशी
संपवताना हुरहूर
कढईमधल्या तेलात हो हे
कसले उठले काहूर

गेली दिवाळी तरीही मनातून
एक प्रकाश उरावा
दिवा काळजातल्या पणतीचा
तेज देण्या पुरावा

दि.२७/१०/२०२५
सकाळी ०८.३९ वा.

(६९)
तुझ्याचसाठी भावफुलांचा

तुझ्याचसाठी भावफुलांचा
हा गजरा मी माळीयला
तुला दिलेला शब्द सख्या मी
सदैव प्रेमे पाळीयला

गंध फुलांचे गंध मनाचे
हुंगून घेता कळे तुला
एक सारखा तुझ्या प्रीतीचा
झुलते मी रे प्रिया झुला

आभूषणे जी अंगावरती
खुणा तुझ्या अनुरागाच्या
स्मृती किती अगणितशा माझ्या
तुझ्यावरील रतीरागाच्या

थांब जरासा घे निरखून मज
पापणीतल्या गावात
तुझेच येते नाव प्रियवरा
संगे माझ्या नावात

इथे राहतील निश्चित आपुल्या
खाणाखुणा हळुवार प्रिया
जपणे ठेवू परस्परांच्या
मनास आपुली हीच क्रिया

दि.०५/११/२०२५
रात्री ११.३७ वा.

(७०)
ओसंडून वाहते मंजूषा

तरल भावगंगा ही वाहते
तुझ्या कृपेने नित्य
सदा उजळतो अंतरात मज
प्रतिभेचा आदित्य

आतून येतो सुगंध मजला
जीव हरखतो तेंव्हा
कृतार्थ वाटे जन्म अमूल्य
काव्य स्फुरे मज जेव्हा

कसे शिरते मी त्वरित
अंतरी कुणाच्याही बघ सहजी
कधी कवितेत थांबतो हा
लुब्ध होऊनी अवधी

कधी सापडती भावरत्ने मज
माळ चकाकून जाते
रसगर्भांच्या ओळींमधुनी
शब्दस्वामिनी रहाते

जगते वेगळ्या विश्वामध्ये
दोन जगांची जाण
ओसंडून वाहते मंजूषा
काव्यगुणांची खाण

दि.०७/११/२०२५
रात्री ११.५४ वा.

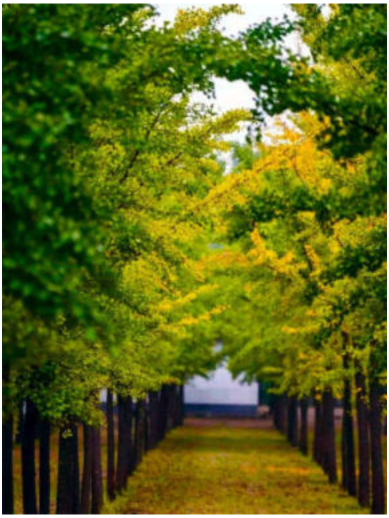

(७१)
वाट रेशमी रेख ना

आतातरी चालू दे मला
मार्ग असा रे देखणा
एक माझ्यासाठी तू
वाट रेशमी रेख ना

जिथे नसतील उन्हे
पुन्हा पुन्हा दाहणारी
नजर कुणाची नसेल
मजवर उगा रोखणारी

ऋतू थांबेल इथे जो
मजसी हवा
मधुमास वाटतो
कसा नवा नवा

थकलेली चालून काटे
फुले पडू दे वाटेवर
गंध लोळू दे मनात माझ्या
गाठू दे पवनास वाटे तर

जे उरलेले जगणे आहे
मोहवू दे माझे मला
पुन्हा नव्याने असे जगावे
वाटू दे माझे मला

दि.१२/११/२०२५
सकाळी ०६.३२ वा.

(७२)
राधा संपली नाहीच

पुन्हा उमल सख्या रे
आज बागेत सावळ्या
तुझ्या भावना नीलम
तुझ्या आठव रे निळ्या

तुझे गंध मोहवीती
मोहनाची साद देती
रासलीलेत राधेला
आपसुक बोलावती

तुझे पराग रेशमी
तुरे भावनांचे भुरे
राधा संपली नाहीच
श्यामरंगात ती उरे

तुझ्या कळ्या नि पाकळ्या
ह्दयात साठविल्या
पानोपानी कुंजवनी
केली आपुल्या आठवल्या

पुन्हा म्हणून सांगते
रोज उमल उमल तू
कृष्ण राधा गोड कोडे
थोडे थोडे उकल तू

दि.१९/११/२०२५
सकाळी ०८.२७ वा.

(७३)

जगणे ते खरे

आता कुणासाठी कसे
झिजायचे मी
ओल्या पावसात आधी
भिजायचे मी

उन्हे अंगावर ऊब
शरीरात घेत
घरट्यात सुखासुखी
सुख नेत नेत

पिंपळाच्या सावलीत
नीज माझी व्हावी
निजताच पापणीत
झोप गाढ यावी

वारा जरा थंडगार
पीत मी रहावे
आकाशात इंद्रधनु
कधीही रेखावे

मातीमध्ये मुरु द्यावे
गंध मातकट
किती चवी किती वास
हुंगावे उत्कट

जगण्याचे ताण आता
पुरे झाले बरे
निसर्गाच्या कुशीतच
जगणे ते खरे

दि.२३/११/२०२५
सकाळी ०९.४३ वा.

लेखिकेचा परिचय

- **डॉ. मंजूषा पंढरीनाथ कुलकर्णी,**

  पीएच. डी. (संस्कृत), नेट (संस्कृत), सेट (शिक्षणशास्त्र), एम.ए. (संस्कृत), एम.एड., राजपत्रित अधिकारी वर्ग १ (महाराष्ट्र शासन, भारत) (सहाय्यक प्राध्यापक - संस्कृत)

  २३१ समर्थ अलंकार, सदनिका क्र. २, कवितांच्या बागेसमोर, विठ्ठल रुक्मिणी मंदिराजवळ, ज्योतीनगर, छ. संभाजीनगर - ४०० ००५

  ई-मेल : dr.manjushak@gmail.com

  मोबाइल : + ९१ ९८२२८ ३९४९१ । व्हाट्सएप; +९१ ९०८२१ ६१५२४

सध्या :

- **प्रशासकीय अधिकारी, मुख्यमंत्री कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई (महाराष्ट्र)** येथे राजपत्रित अधिकारी वर्ग १ म्हणून कार्यरत.
- महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामध्ये राज्यात सर्वप्रथम स्थान अधिगत आणि राजपत्रित अधिकारी वर्ग १ शासनसेवेमध्ये २२ वर्षांपासून कार्यरत.
- **संस्कृत सल्लागार मंडळाची सदस्य, साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली. (https://sahitya-akademi.gov.in)**
- व्यापकदृष्ट्या मान्यताप्राप्त संस्कृत भाषातज्ज्ञ, **साहित्य अकादमी अनुवाद पुरस्कार २०२० प्राप्त,** उच्च शिक्षणातील शैक्षणिक विचारवंत, उच्च प्रशंसित कवयित्री, लेखिका, संशोधक आणि वक्ता.
- तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी लिखित ''वैदिक साहित्याचा इतिहास'' (२६० पृष्ठे) या **मराठी पुस्तकाचा (साहित्य अकादमी पुरस्कृत) संस्कृतमध्ये अनुवाद करण्याचा विशेष प्रतिष्ठेचा प्रकल्प** साहित्य अकादमीने प्रदान केला होता, जो पूर्णत्वाला जाऊन साहित्य अकादमीद्वारे अनुवाद प्रकाशित.
- आचार्य बाळाराव **सावरकर लिखित स्वातंत्र्यवीर सावरकर यांच्या चरित्राच्या (अंदाजे २००० पृष्ठांच्या) ४ खंडांचा अत्यंत सन्मानाचा संस्कृत अनुवाद प्रकल्प** स्वातंत्र्यवीर सावरकर राष्ट्रीय स्मारक, मुंबई यांनी स्वाधीन केला आहे. त्यापैकी प्रथम खंडाचा अनुवाद पूर्ण झालेला असून प्रकाशनाच्या मार्गावर.

- गेल्या २५ वर्षांपासून, भाषा, साहित्य, संस्कृती, कला, नाटक, शिक्षण आणि भाषेशी संबंधित विधायक कार्याचा प्रसार करण्याच्या ध्येयाने प्रेरित अन् कार्यरत आहे.
- संस्कृतच्या प्राध्यापिका, वसंतराव नाईक शासकीय कला आणि सामाजिक शिक्षण संस्था, नागपूर.
- **महाराष्ट्र शासनाच्या पहिल्या पूर्णवेळ महिला भाषा संचालक आणि महाराष्ट्र राज्य बाल हक्क संरक्षण आयोग, महाराष्ट्र शासनमध्ये प्रशासकीय अधिकारी** ह्या पदांवर कार्यभार सांभाळला.
- पुणे विद्यापीठातून पदवी आणि पदव्युत्तर शिक्षण पूर्ण केले
- तसेच पुण्यातील एसएनडीटी विद्यापीठामधून देखील बी.एड. आणि एम.एड. पूर्ण केले.
- एकाच वेळी पुणे विद्यापीठ आणि टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठात अव्वल येण्याचा बहुमान मिळवला.
- MPSC वर्ग-एक परीक्षेमध्ये संस्कृत या विषयामध्ये सर्वप्रथम येण्याचा बहुमान
- विविध राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय परिषदा, चर्चासत्रे आणि परिसंवादांमध्ये अनेक शैक्षणिक शोधनिबंध सादर केले आणि अनेक प्रतिष्ठित पुरस्कार जिंकले.

लक्षणीय योगदान :

डॉ. मंजूषा या भाषा, कला, नाटक, संस्कृती, प्रशासन, साहित्य आणि शिक्षण या क्षेत्रांमध्ये अनेक बहुमुखी भूमिकांमध्ये योगदान देत आहेत. त्या संस्कृतमधील एक प्रसिद्ध प्राध्यापिका, एक प्रसिद्ध वक्ता, एक विचारशील प्रवचनकार, एक वाचक, एक उद्घोषक, एकल-कलाकार-नाट्यकलावंत/सादरकर्त्या, एक कवयित्री, एक संशोधक, एक लेखिका आणि अशा अनेक क्षेत्रांमध्ये नैपुण्य असलेल्या विदुषी आहेत.

गेल्या काही वर्षांमध्ये डॉ. मंजूषा यांनी भाषिक संशोधन, अनुवाद, भाषा आणि कोशविकास आणि भाषा धोरणाची निर्मिती अशा अनेक महत्त्वपूर्ण क्रियाकार्यांचे नेतृत्व केले आहे. शिक्षण, साहित्य, प्रशासन आणि संस्कृती या

क्षेत्रातील त्यांच्या अद्भुत योगदानाबद्दल त्यांना अनेक पुरस्कार आणि सन्मानचिन्हांनी सन्मानित करण्यात आले आहे.

डॉ. मंजूषा यांनी मराठी कवितेच्या क्षेत्रात जागतिक स्तरावर विश्वविक्रमधारक अशी एक अनोखी ओळख निर्माण केली आहे आणि चरित्र, कविता, ललित आणि तात्त्विक तसेच वैचारिक लेखन अशा सर्व संबंधित शैलींमध्ये त्या एक उत्कृष्ट आणि प्रथितयश लेखिका म्हणून चमकत आहेत.

प्रकाशमार्गा: हे पुस्तक डॉ. प्रकाश बाबा आमटे यांच्या चरित्राचा (मराठी भाषेतील) डॉ. मंजूषा यांनी केलेला संस्कृत अनुवाद आहे ज्याला २०२० वर्षातील साहित्य अकादमीच्या अनुवाद पुरस्काराने गौरविले गेले. डॉ. आमटे यांच्या या अद्भुत जीवनप्रवासाचा संस्कृतमध्ये अनुवाद करण्यात डॉ. मंजूषा यशस्वी ठरल्या आहेत.

''साहित्यिक व्रत'' म्हणून गेल्या ६ वर्षांपासून, डॉ. मंजूषा रोज काव्यरचना रचत आहेत आणि प्रसारित करत आहेत. त्यानिमित्ताने मराठी कवितेतील 'हाय रेंज बुक ऑफ वर्ल्ड रेकॉर्ड' मध्ये जागतिक विक्रम केल्याबद्दल महाराष्ट्राचे माजी राज्यपाल श्री. भगतसिंग कोश्यारी जी यांच्या हस्ते डॉ. मंजूषा यांचा सत्कार झाला आहे.

प्रकाशित पुस्तके –

- डॉ. मंजूषा यांनी मराठी, संस्कृत आणि इतर भाषांमध्ये अनेक उत्तम पुस्तके लिहिली आहेत आणि त्यांचे पहिले पुस्तक 'विवाह संस्कार' २०१० या वर्षी प्रकाशित झाले. त्यानंतर डॉ. मंजूषा यांनी संस्कृतमधील इतर अनेक पुस्तके प्रकाशित केली आहेत ज्यामध्ये श्यामस्य माता, विवेकानंदस्य विचारसौंदर्यम्, वेदकालीन स्त्रीरत्नानि, स्मृतिवचनानि, स्मृतिप्रतिपादित न्याय:, विवेकरत्नानि, प्रकाशमार्गा : अशी अनेक पुस्तके संस्कृतमध्ये रचली व अनुवादित केलेली आहेत. तर 'प्राचीन भारतीय समाज', 'सूर्य शक्ती और मानव', 'कौटिलीय अर्थशास्त्र', 'स्मृतीग्रंथ – भाग १ और २' ही त्यांची हिंदी भाषेतील पाच पुस्तके प्रकाशित झाली आहेत.

  त्यांच्या मराठीतील पुस्तकांमध्ये अनमोल विचार ठेवा – नचिकेता (लेखांचा संग्रह), लावण्यखणी (मराठी लावणी गाण्यांचा संग्रह), कणखरबाणा राणी

अहिल्या (अहिल्याबाई होळकर यांचे चरित्र), मृद्‌गंध (ग्रामीण मराठी भाषेतील कवितांचा संग्रह), एक पाती गवताची (ललित लेखसंग्रह), प्रीतसुधा, आरसपाणी-जीवनगाणी (मानवी जीवनावरील कवितांचा संग्रह), गोड-गोड पापा (बालकवितांचा संग्रह), सर्ग-निसर्ग, संतोष, उत्कर्ष, पूर्वा, सृष्टीगंध, युगंधरा, सुख सुखाचं, पानापानातली कथा (निसर्गावरील कविता), नाथा पंढरीनाथा, ईश भाग्येश, निरव नमन (देवभक्तीपर), मंगेश, आंदण (प्रासंगिक), रूप-स्वरूप, श्रीरंग (राधाकृष्ण), अलवार, मधुश्री, सहा सोहळे (ऋतू), सुधांशु (चंद्र), दिव्यांतरी (सूर्य), बकुळफुले, अळुमाळु, सुरभी, कामिनी, फुललेलं मौन (फुलांवरील कविता), खाणाखुणा (पशु), वैष्णवी (पक्षी), नादश्रुती, श्वेता, शब्द तुझ्या नावाचे (तिच्यावरील प्रीत कविता), स्वामिनी, मृणालिनी (स्त्रीजीवन), प्रमिला (धरती-आकाश), लाघव वेळा (सकाळ-संध्याकाळ), मनमंदिरा, तेजशलाका, उदय, मंजुभारती, क्षणांचं देण, आयुष्याचं गाव (जीवनपर कविता), प्रियतमा शुभांगी, नेहा, सुधीर, दरवळ तुझे नि माझे (त्याच्यावरील प्रीत कविता), मन्मनी, इंदुमती, मंजुश्री, मानसी (ललितलेख), बोल बरवे, मनस्विनी, हृदयस्पर्शी (रसिक प्रतिक्रिया - कवीश्वर), प्रतिसाद, रसिकवरा, हृदयतरंग, अनुबंध (अन्य रसिक प्रतिक्रिया), गंधराणी (मिश्र कविता), श्रावणी (पाऊस कविता), उल्का (गझल), तेंव्हा (वेळा), नभ मोजताना (धरती-आकाश), जरा रेंगाळले (वाट), रंगतनु, कृष्णकांत (रंग), कविता माझी, लोभसवाणी (सर्वोत्कृष्ट कविता), कवडसा, मृण्मयी, अबोली, अनावर मना, मल्मली, अक्षरा, अनुरंग, नवी नवेली, मन ओथंबुन गेले, उमलवाट, (मिश्र कविता) मन मनुल्या (मन), सुखाचा किनारा (सुख-दुःख), आनंद गंधपाणी, दूर त्या तिथे (गंध-सुगंध) यांचा समावेश आहे.

याशिवाय विज्ञानातील संस्कृत, स्मृती धारा भाग-१ आणि भाग २, चतुरंग, शोधामृत, संस्कृत मराठी उखाणे, गौरवगाथा सूर्याची, जीवनचिंतन, भावमंजूषा, विचारकणिका, वेदकालीन स्त्रीरत्ने आणि अणुविज्ञानातील झंझावात - डॉ. अनिल काकोडकर, प्राचीन भारतीय समाज. ही पुस्तके देखील प्रकाशित आहेत. त्यांचे मराठीमध्ये 'मंजु मंजिरी' आणि 'सर्ग निसर्ग' नावाने ऑडिओ कवितासंग्रहही प्रकाशित झालेले आहेत.

प्रकाशनाच्या वाटेवरील पुस्तके –

(मन) – वेध मनाचा, शब्द पाखरं, मन मोहरून माझे, (पशु-पक्षी – घरटे) स्पंदनरेषा, (नाती-गोती) – थांब जरा तू, (स्त्रीजीवन) – उडण्या हे आभाळ, (चंद्र आणि लज्जा या भावनांवरील कविता) – घडते नवेच काही. (संस्कृत बाल काव्यसंग्रह) – बालमोदिनी, सुधा मूर्ती यांच्या 'तीन हजार टाके' या मराठी पुस्तकाचा संस्कृत अनुवाद – त्रिसहस्रसीवनम्, (संस्कृत अनुवाद) – मनुष्यः.

मिळालेले पुरस्कार :

पुरस्काराचे नाव आणि वर्ष –

- कोकण मराठी साहित्य परिषदेचा अत्यंत मानाचा २०२२-२३ चा ललित गद्य विभागातील द्वितीय क्रमांकाचा सौ. लक्ष्मीबाई व राजाभाऊ गवांदे पुरस्कार 'एक पाती गवताची' या ललितलेखसंग्रहास प्राप्त झाला आहे.
- शिक्षाश्री सन्मान – २०२४
- स्व. वा.ना. उत्पात स्मृती पुरस्कार – २०२३
- परळी भूषण पुरस्कार २०२३
- मुंबई मराठी ग्रंथ संग्रहालय २०२३ पुरस्कार (गौरव गाथा सूर्याची साठी)
- संस्कृत भाषा सभा नाशिक, महाराष्ट्र तर्फे डॉ. व्ही. एम. गोगटे स्मृती पुरस्कार २०२३
- अखिल ब्राह्मण मध्यवर्ती संस्था, नाशिक २०२२ तर्फे सन्मान आणि सत्कार
- अखिल देशस्थ ऋग्वेदी ब्राह्मण मध्यवर्ती मंडळ, वडोदरा तर्फे ''साहित्य रत्न'' पुरस्कार २०२२
- सरस्वतीदेवी विद्या विकास ट्रस्ट पुरस्कार २०२२
- प्रेमचंद सन्मान २०२२
- अणुविज्ञानातील झंझावात : डॉ. अनिल काकोडकर – ३ राज्यस्तरीय पुरस्कार प्राप्त
- महात्मा फुले राज्यस्तरीय बाल-साहित्य पुरस्कार (महाराष्ट्र साहित्य प्रतिष्ठान) २०२१
- राज्यस्तरीय संत नामदेव चरित्र साहित्य पुरस्कार २०२०

- लेखक सुनील रंगराव देसाई राज्यस्तरीय बाल-साहित्य पुरस्कार २०२९
- संस्कृतसाठी साहित्य अकादमी अनुवाद पुरस्कार २०२०
- राष्ट्रपती पुरस्कार विजेते दिवंगत व्ही.डी. सर्जे गुरुजी प्रतिष्ठानचा जीवन गौरव पुरस्कार २०१८
- पत्रकार उत्कर्ष समिती (मुंबई)चा राज्यस्तरिय आदर्श शिक्षक पुरस्कार २०२७
- शेतकरी शिक्षण प्रसारक मंडळ आष्टी जि. बीड (महाराष्ट्र) चा राज्यस्तरीय आदर्श पुरस्कार
- द्वारका प्रतिष्ठानचा राज्यस्तरीय सर्वोत्कृष्ट प्रशासक पुरस्कार
- गोस्वामी संत तुलसीदासकृत रामचरित मानस पुरस्कार २०२६
- राज्यस्तरीय दैनिक भास्कर महिला पुरस्कार २०१२
- राज्यस्तरीय लोकमत सखी सम्राज्ञी पुरस्कार २०१२
- दिल्ली संस्कृत अकादमी, अखिल भारतीय-नवोदित - संस्कृत कवि प्रतियोगिता पुरस्कार २०१२
- लोकमत माझी आई पुरस्कार २०१२
- राज्यस्तरीय महिला गौरव पुरस्कार २०११
- संस्कृत नाट्य महोत्सव - संहितालेखन प्रथम पारितोषिक २०११
- संस्कृत नाट्य महोत्सव - नाट्य द्वितीय पारितोषिक २०११
- राज्यस्तरीय विद्यारत्न पुरस्कार २०११
- राज्यस्तरीय विद्यारत्न पुरस्कार २०१०
- S.N.D.T. महिला विद्यापीठ, सर्वतृतीया २००१
- मध्यप्रदेश संस्कृत अकादमी राष्ट्रीय निबंध रचना पुरस्कार १९९८
- महाराष्ट्र राज्यशासन संस्कृत प्राविण्य पुरस्कार १९९८

- **Digital Content :**

अ.क्र.	तपशील	लिंक
१	सखी सह्याद्री मुलाखत, दि. १०-१०-२०२४	https://www.facebook.com/share/v/FmEuAjAVeKGrunYB/?mibextid=WC7FNe
२	सोनाली नवांगुळ, डॉ. मंजूषा कुलकर्णी यांना साहित्य अकादमीचा अनुवादासाठी पुरस्कार	https://www.loksatta.com/pune-news/sonali-nawangul-dr-manjusha-ku-lakarni-sahitya-akademi-award-for-translation-akp-94- 2600116 ?utm_source =whatsapp_web & utm_medium =social& utm_campaign=socialsharebuttons
३	"आपल्यालाच आपला प्रकाश होता आलं पाहिजे." साहित्य अकादमीचा पुरस्कार मिळाल्या नंतर मंजुश्री यांनी दिलेला हा संदेश आपल्या सर्वांसाठी साहित्य अकादमी पुरस्कार विजेत्या डॉ. मंजूषा कुलकर्णी MaxWoman वर.	https://youtu.be/Lqu-YF4G-rw
४	डॉ. मंजूषा कुलकर्णी यांना साहित्य अकादमी पुरस्कार	https://www.madhyamvruttseva.com/डॉ-मंजूषा-कुलकर्णी-यांचा/

५	महाराष्ट्राचे माननीय राज्यपाल यांचे ट्वीट	<https://twitter.com/maha_governor/status/ @maha_governor 1439559856764030979 ?s=08 <https://twitter.com/maha_governor/status/1439559859536482304?s=08
६	संस्कृत भाषाव्रताचा सन्मान 'प्रकाशवाटा' या डॉ. प्रकाश आमटे यांच्या आत्मचरित्राचा संस्कृत अनुवाद डॉ. कुलकर्णी यांनी 'प्रकाशमार्गा:'	https://www.loksatta.com //lokrang/sahitya-akademi-award-for-translation-autobiography-of-prakash-amte-poet-prof-dr-manjusha-kulkarni-prakashwata-zws-70-2612674/lite/ ?utm_source=whatsapp_web&utm_medium=social&utm_campaign=socialsharebuttons
७	https://mr.wikipedia.org	https://mr.wikipedia.org/wiki/मंजूषा_कुलकर्णी
८	प्रा.डॉ. मंजूषा कुलकर्णी यांचा महाराष्ट्र राज्याच्या मा. राज्यपालांच्या हस्ते अभिनव साहित्यिक विक्रम केल्याबद्दल सत्कार	https://youtu.be/6x7BRzz_seo

९	प्रशासक आणि संस्कृत विद्वान - डॉ. मंजूषा कुलकर्णी यांच्याशी भेट (डीडी न्यूजद्वारे)	https://youtu.be/ 7a5dNUZKnRk
१०	@MahaGovtMic	https://twitter.com MahaGovtMic/status 1476551366352924 672?s=08
११	कवयित्री डॉ.मंजूषा कुलकर्णी यांचा जागतिक काव्य विक्रम केल्याबद्दल राज्यपालांच्या हस्ते सत्कार 'साहित्यिक व संतांनी देश एकसूत्रात बांधला' भगतसिंह कोश्यारी	https://twitter.com/ InfoVidarbha/status/ 1418559733921816 580?s=20
१२	साहित्याच्या पारावर डॉ. मंजूषा कुलकर्णी सखी सह्याद्री - डीडी सह्याद्री दूरदर्शन मुंबई	https://youtu.be/ VEJcY4GX7tg
१३	सखी सह्याद्री	<https://youtu.be/IT LxInwuJc ; https:/ youtu.be/7a5dNUZKnRk
१४	खास कार्यक्रम / नवदुर्गासह डॉ.मंजूषा कुलकर्णी / नवरात्री स्पेशल / सकाळ मीडिया	https://youtu.be/ m1Ot_LzxI4k

१५	मनीषा नवपुते यांची फेसबुक पोस्ट	https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=126653350529198id=100015176343763&sfnsn=wiwspwa
१६	संजीव खानझोडे यांची फेसबुक पोस्ट	https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=4429100480484776 id=100001546044035 sfnsn=wiwspwa
१७	ऑडिओ अल्बम – ''सर्ग_निसर्ग'' ऑडिओ अल्बम – ''मंजुमंजिरी''	<https://vy6s8.app.goo.gl/NKnJ> https://vy6s8.app.goo.gl/A8Z5
१८	Special Screening of 100th Episode of Mann Ki Baat from Raj Bhavan	https://www.youtube.com/live/7-dyWQaLA?si=mid7qSf_HIM6WQ8q
१९	स्वामी विवेकानंद व्याख्यान : भाग – १	https://youtu.be/TrNMBV_ysf8?feature=shared
२०	स्वामी विवेकानंद व्याख्यान : भाग –२	https://youtu.be/NpvMk-Pu4dOs?si=typfHtOvNg-1hDXgT

सारांश :

- एकूण अनुभव (शैक्षणिक) : २२ वर्षे
- एकूण अनुभव (प्रशासकीय) : १३ + वर्षे
- व्याख्याने आणि भाषणे : १००० पेक्षा जास्त
- प्रवचने : ५०० हून अधिक
- शोधनिबंध प्रकाशित : १०० हून अधिक
- स्वलिखित पुस्तके (प्रकाशित) : १२२
- स्वलिखित पुस्तके (आगामी) : १०
- संशोधन प्रकाशने : १६
- परिषद / सेमिनार / कार्यशाळेत सहभाग (आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय आणि राज्यस्तरीय) : ४०
- परिषद / सेमिनार / कार्यशाळेत स्रोत-व्यक्ती / तज्ज्ञ म्हणून सहभाग : २०० हून अधिक
- पुरस्कार : २०० पेक्षा जास्त
- मिळालेल्या शिष्यवृत्ती : ९
- डॉ. मंजूषा यांच्या मार्गदर्शनात पीएच.डी. पदवी प्राप्त विद्यार्थी : ०५
- डॉ. मंजूषा यांच्या मार्गदर्शनात पीएच.डी. संशोधन कार्य सुरू असलेले विद्यार्थी : ०४

• • •